

Sisekaitseakadeemia

Päästekolledž

Sven Raud

**PÄASTEALA NOORTERINGIDE
ÕPIVÄLJUNDITEPÕHISED HINDAMISKRITEERIUMID**

Lõputöö

Juhendaja:

Kairi Pruul, MA

Tallinn 2019

SISEKAITSEAKADEEMIA LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON

Kolledž: Päästekolledž	Kuu ja aasta: mai 2019
Töö pealkiri eesti keeles: PÄÄSTEALA NOORTERINGIDE ÕPIVÄLJUNDITEPÕHISTE HINDAMISKRITEERIUMITE SOBIVUS NOORTE HINDAMISEKS	
Töö pealkiri võõrkeeles: YOUTH HOBBY GROUPS OF THE RESCUE AREA ASSESSMENT CRITERIA BASED ON LEARNING OUTCOME	
<i>Lühikokkuvõte:</i> Töö on kirjutatud eesti keeles, eesti- ja inglisekeelse kokkuvõttega. Töö koos lisadega on 61 leheküljel, millest 32 lehekülge moodustab töö põhiosa. Töös on kasutatud kokku 27 eesti- ja inglisekeelset allikat, sealhulgas teadusallikad, seadused ning strateegiad. Töös on 4 joonist, 1 tabel ning 4 lisa. Lõputöö eesmärgiks on on välja töötada hindamiskriteeriumid, mis oleksid üle-Eestiliselt rakendatavad päästeala noorteringide hindamiseks. Lõputöö autor koostas hindamiskriteeriumid kahele vanusegrupile (7-10 aastased ning 11-15 aastased) vastavalt õpiväljunditele ning seejärel saatis need ekspertidele ja päästeala noorteringide juhendajatele, kes said avaldada arvamust ja teha parandusettepanekuid. Uuringutulemustest selgus, et koostatud hindamiskriteeriumid annavad hea ülevaate noorte teadmistest ning oskustest. Nende alusel on võimalus töötada välja erinevaid motiveerimisviise noortele, et õppimine oleks mitmekülgne ja huvitav. Uuringutulemuste põhjal tegi töö autor ettepanekud päästeala noorteringides osalevate noorte hindamiseks.	
Võtmesõnad: noorsootöö, päästeala noortering, hindamine, hindamiskriteeriumid	
Võõrkeelsed võtmesõnad: youth work, youth firefighter program, assessment, assessment criteria	
Lõputöö seos riiklike arengukavade ja prioriteetidega: Päästeameti strateegia aastani 2025	
Säilitamise koht: SKA raamatukogu	
Töö autor: Sven Raud Olen koostanud lõputöö iseseisvalt. Kõik lõputöö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, seisukohad, kirjalikest allikatest ja mujal allikates saadud info on nõuetekohaselt viidatud. Olen nõus oma lõputöö avaldamisega elektroonilises keskkonnas.	
Allkiri:	
Vastab lõputöö nõuetele:	
Juhendaja: Kairi Pruul	Allkiri:
Kaitsmisele lubatud:	
Kolledži direktor: Häli Allas	Allkiri:

SISUKORD

MÕISTED	4
SISSEJUHATUS.....	6
1. NOORSOOTÖÖ JA SELLE HINDAMINE.....	8
1.1. Noorsootöö ja päästealane noorsootöö Eestis	8
1.2. Hindamine	11
1.3. Hindamiskriteeriumid ja nende väljatöötamine.....	14
2. NOORTERINGIDE JUHENDAJATE UURING.....	17
2.1 Uurimismetoodika ja valim	17
2.2 Hindamiskriteeriumite koostamine	20
2.3 Läbiviidud uuringu tulemused.....	22
2.4 Järeldused ja ettepanekud	25
KOKKUVÕTE.....	29
SUMMARY	31
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU.....	32
LISAD	35
Lisa 1. Noorpäästja hindamiskriteeriumid lastele vanuses 7-10 aastat.....	35
Lisa 2. Noorpäästja hindamiskriteeriumid lastele vanuses 11-15 aastat.....	47
Lisa 3. Ankeetküsitlus päästeala noorteringide juhendajatele	58
Lisa 4. Intervjuu	62

MÕISTED

Huvialaharidus – vabatahtlik süsteemne/struktuurne pedagoogide poolt juhendatud tegelemine õppekava alusel ühe huvialaga suhteliselt pika aja jooksul, et omandada süvendatud teadmised, oskused, vilumused valitud huvialal (Maaelu Arengu Instituut, 2005, lk 4).

Huvitegevus – on huvist ja võimetest lähtuv organiseeritud isiksuse arendamine (Maaelu Arengu Instituut, 2005, lk 4).

Noorsootöö – on tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda (Noorsootöö seadus, 2010).

Noor – on defineeritud kui 7 kuni 26 aastane isik (Noorsootöö seadus, 2010).

Hindamine – süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine (Põhikooli riiklik õppekava, 2011).

Hindamiskriteerium – kirjeldab hindamismeetodiga tõendatavate teadmiste, oskuste ja hoiakute oodatavat taset ning ulatust. Hindamiskriteeriumid on sõnastatud õpiväljundite alusel, kuid oluliselt suurema detailsusega, vastates küsimusele „kuidas?“ (Pilli *et al.* 2013, lk 5).

Hindamismeetod – omandatud teadmiste ja oskuste tõendamise vorm. Hoiakuid hinnatakse juhul, kui need avalduvad tegevuse kaudu. Hindamismeetodi sünonüümina kasutatakse seadusandluses ja selles lõputöös hindamisviisi (Pilli *et al.* 2013, lk 5).

Õpiväljund – õppimise tulemusel omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud või nende kogumid, mille saavutatust on võimalik tõendada ja hinnata. Õpiväljundid on kirjeldatud õppekava läbimiseks vajalikul lävenditasemel. (Pilli *et al.* 2013, lk 5)

Õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitud erinevates olukordades ja

probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi. (Põhikooli riiklik õppekava, 2011)

Päästeala noortering – laste ja noorte järjepidev süsteemne juhendatud (päästealane) tegelemine vaba tahte alusel vabal ajal päästealaste teadmiste ja oskuste omandamiseks (Päästeamet, 2016, lk 3).

SISSEJUHATUS

Päästeala noorteringi eesmärk on anda lastele päästealaseid teadmisi ning oskusi, et nad oskaksid vältida ohtlike olukordi ning vajadusel ohuolukorras tegutseda. Tegemist on huvialaringiga, milles võivad osaleda kõik 7-19. aastased noored.

On tähtis, et nii juhendaja, osalevad noored kui ka Päästeamet saaksid tagasisidet saavutatud õpiväljundite ning puudujäämistele kohta. Praegu hindab noorteringides osalejaid juhendaja, kes koostab praktilised ülesanded lähtudes õpiväljunditest. Soovituslikult hinnatakse noori ühe korra ning õppeaasta lõpus ning hindamine on mitmeeristav. kuna Päästeameti strateegia aastani 2025 näeb ette vabatahtlike päästjate arvu suurenemist ning Päästeamet ise on oma visioonis rõhutanud, et turvalisus sõltub igapäevast (Päästeamet, 2016). Autori poolt valitud teema on **aktuaalne**, kuna noored on meie tuleviku turvalise elukeskkonna loojad ning igapäevase kaasabil tõuseb meie kogukonnades turvalisus. Andes noortele päästealaseid teadmisi ning tekitades neis huvi valdkonna vastu päästeala noorteringides on tulevikus võimalik suurendada vabatahtlike päästjate arvu. Sellist lähenemist toetab ka Innusaare poolt 2014. aastal kirjutatud lõputöö päästeala noorteringide koolituskavast (Innusaar 2014). Lisaks hinnatakse hetkel kõiki lapsi samade kriteeriumite alusel, võtmata arvesse nende vanust ning eelnevaid teadmisi varasematest ringis osalemise aastatest. Selline hindamine ei pruugi olla mitmendat aastat noorteringis osalevale noorele enam motiveeriv ning uudsust pakkuv.

2014. aastal on kirjutatud lõputöö päästeala noorteringide koolitusprogrammidest (Innusaar, 2014), kuid käesoleva lõputöö **uudsus** seisneb selles, et Innusaare poolt väljapakutud õpiväljunditele on koostatud hindamiskriteeriumid ning nende sobivust ja võimalikku kasutuselevõttu uuritakse antud lõputöös.

Hetkel pole ühtseid kriteeriume laste hindamiseks päästeala noorteringides ja iga juhendaja saab ise otsustada, kuidas ja mille alusel ta lapsi hindab. Sellest tulenevalt tõstatud lõputöö **uurimisprobleem**, et kas päästeala noorteringides osalevaid noori oleks sobilik hinnata üle-Eestiliste ühete hindamiskriteeriumite alusel?

Käesoleva lõputöö **eesmärgiks** on välja töötada hindamiskriteeriumid, mis oleksid üle-Eestiliselt rakendatavad päästela noorteringide hindamiseks.

Lõputöö eesmärgist tulenevalt on püstitatud järgmised **uurimisülesanded**:

1. Anda ülevaade päästeala noorteringide tegevusest Eestis ning hindamiskriteeriumite- ja meetodite väljatöötamise ning hinde moodustamise põhimõtetest.
2. Selgitada välja väljapakutud hindamiskriteeriumite ja- meetodite sobivus, kasutades selleks ankeetküsitlust ja intervjuusid.
3. Teooria ja läbiviidud uuringu analüüsi põhjal teha ettepanekud väljapakutud hindamiskriteeriumite kasutusele võtmiseks.

Lõputöö andmete kogumiseks kasutab töö autor kombineeritud uurimismeetodit. Kvantitatiivsel meetodil viiakse noorteringide juhendajate seas läbi anonüümne ankeetküsitlus (Virkus, 2010). Tulemusi analüüsitakse statistilisel meetodil (Rootalu, 2014). Päästeameti ennetustöö osakonna päästeala noorteringide eksperdi ja regionaalse ennetusbüroo noorteringide töö koordinaatoriga viiakse läbi kvalitatiivsel meetodil poolstruktureeritud intervjuu (Lepik *et al.*, 2014). Saadud andmeid analüüsitakse kvalitatiivset sisuanalüüsi kasutades (Kalmus *et al.*, 2015).

Lõputöö koosneb kahest peatükist. Esimeses annab autor teoreetilise ülevaate päästealasest noorsootööst Eestis, hindamisest ja hinde moodustamisest ning hindamiskriteeriumite koostamise metoodikast. Teises peatükis kirjeldab lõputöö autor uurimismetoodikat ja annab ülevaate uurimuse käigus saadud tulemustest, analüüsib saadud tulemusi ning teeb neist järeldused ja ettepanekud. Lõputöö tulemusena teeb autor soovitusel noorte hindamiseks kasutades väljapakutud hindamiskriteeriume.

1. NOORSOOTÖÖ JA SELLE HINDAMINE

1.1. Noorsootöö ja päästealane noorsootöö Eestis

Noorsootöö all mõistetakse noorte igakülge arengu toetamist, mis on suunatud noorte sotsiaalsete, kultuuriliste ning poliitiliste tegevuste arendamisele. Eestis on noorsootöö mõiste määratud seaduse tasandil ning selle definitsiooniks on: “Noorsootöö on tingimuste loomine noorte isiksuse mitmekülgeks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda“. (Noorsootöö seadus, 2010)

Noored jaotatakse 3 vanuserühma, kelle vajadused ja küpsus on erinevad. Esiteks 7-11 aastased lapsed, siis 12-17 aastased teismelise ja lõpuks 18-26 aastased noored täiskasvanud. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2006, lk 16) Antud vanuserühmad hõlmavad nii alg- ja põhikooli, kui ka gümnaasiumi, kutsekooli ja kõrgkooli õppureid.

Palju on vaieldud selle üle, kas isiksuse arengus on oluline tema teadmiste ja oskuste mitmekesisus või hoopis ühe valdkonna süvitsi tundmine. Kas lapse arengus on oluline tema kogemuste mitmekesisus või juba olemasolevate eelduste ning annete süvendamine? Sellele üheselt vastata on pea võimatu ning mõlemal seisukohal on oma pooldajad ja vastased. Noorsootöö arendamises on jõutud seisukohale, et noore arengus on vajalikud pigem mitmekesised võimalused. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2006, lk 16)

Noorsootöö aitab arendada noorte oskusi ning pädevusi erinevatel huvialadel ning toetab nende otsustus- ja vastutusvabadust. Noore inimese jaoks on oluline teha vigu ning neist õppida, noorsootöö annab selleks head võimalused. Tihti jäetakse noorte arvamus ja hoiakud ühiskonnas tähelepanuta, kuid võimalus anda enda panus ümbritseva keskkonna ja elu korraldamisse on aluseks hilisemale tugevale kodanikuühiskonnale. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2013, lk 6)

Noorsootöö juures on oluline luua noortele tegutsemiseks vajalikud tingimused, mitte valmis lahendused. Eelkõige keskendub see noorte võimaluste avardamisele. Oluline on, et noor leiaks endale ise sobiva tegutsemise vormi, sest valikute tegemisel on olulised ka isiku soovid ja küpsus. Tingimuste loomine viitab pigem sellele, et noorsootöö on pidevas muutumises ja seotud noorte ning keskkonnaga. Noorsootöö ei saa olla pealesurutud

kohustus, vaid noore vaba valik oma arengu suunamise. Samuti rõhutab see noore enda otsustus- ja vastutusvabadust. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2013, lk 21)

Perekonna-, tasemehariduse- ja töövälisusega on määratletud noorsootöö tegutsemisväli noorte elus. Sageli kirjeldatakse seda terminiga „vaba aeg“. Sellest võib jääda lihtsustatud mulje, et noorsootöö eesmärgiks on vaid noorte vaba aja sisustamine. Noorsootöö eesmärgiks on eelkõige noorte isiksuse arendamine ja eneseteotuse toetamine. Riigi poolt on vajalik luua sobiv keskkond ja eeldused efektiivse noorsootöö toimimiseks. Lisaks noorte isiku arendamisele on noorsootööl ka üldisem, riiklik tasand, mis toetab ühiskonna paremat toimimist. Noorsootöö strateegias on sõnastatud: “Noorsootöö eesmärk on luua eeldusi ja toetada noorte toimetulekut ühiskonnaliikmena. /---/ Noorsootöö taotleb noorte kaasatust ühiskonnakorralduses, innustab noori võtma vastu ja tegema teadlikke otsuseid oma elu, väärtushinnangute ja ühiskonna arengu osas.” (Haridus- ja Teadusministeerium, 2006, lk 16)

Päästeamet Eesti Vabariigis loodi 25. mail 1992. aastal, kui ühendati kodanikukaitse ning tuletõrje- ja päästetööde tegemine. Päästeamet kuulub Siseministeeriumi haldusalasse ning tegeleb ohtude ennetamise, inimeste aitamisega õnnetuste korral ning turvalise elukeskkonna kujundamise ja hoidmisega. Eestis on 72 riiklikku komandot ning 119 vabatahtlikku komandot. (Päästeamet, 2019)

Päästeameti strateegia üheks eesmärgiks on vabatahtlike päästjate arvu suurenemine ning sealjuures ka tunnistusega vabatahtlike päästjate arvu suurenemine aastaks 2025. Soovitakse parandada ka teenistujate vilumust ning kompetentsi. (Päästeamet, 2016, lk 32)

Vabatahtlikest päästjatest on alla 35-aastaseid inimesi kõigest 27%, mis näitab nooremaeliste madalat osakaalu. Selleks, et vabatahtlikud päästeühingud oleksid jätkusuutlikud on vajalik noorte osakaalu suurendamine. Päästeala noorteringid annavad hea võimaluse tekitada noortes huvi päästetöö ja üldisemalt pääste valdkonna vastu. Nooremaeliste kaasamisele aitaks kaasa ühtne koolitusprogramm, mille tulemusena oleks võimalik saada vabatahtliku päästja tunnistus. (Siseministeerium, 2013, lk 7) Vabatahtlike päästjate puudus ning päästjate kõrge iga ei ole probleemiks ainult Eestis. Ameerika Ühendriikides töötati 2007. aastal välja üleriigiline noorte tuletõrjajate programm, mille eesmärgiks on arendada päästealaseid noorteringe. Kogu programm loodi selleks, et tekitada noortes huvi pääste alase töö vastu ning suurendada vabatahtlike päästjate arvu. Hetkel ei ole uuritud, kas ja kuidas programm on mõjutanud vabatahtlike päästjate arvu

Ameerika Ühendriikides, kuid näiteks Cherryville'i linnas asutati noorte programm juba 1983. aastal ning sealsetest tuletõrjujatest umbes pooled alustasid just päästeala noorteringis. (The National Volunteer Fire Council, 2016, lk 4, 16)

Päästealane noortering Eestis on tasuta huviring kõigile noortele vanuses 7-19 eluaastat. Tegemist on õppevälise huviringiga, kus noortele antakse teadmised ja oskused erinevate ohuolukordade ennetamiseks ning nende korral teadlikuks käitumiseks. Noorteringid tegutsevad komando või vabatahtliku päästeseltsi ruumides ning nende puudumisel kohaliku omavalitsuse ruumides. Ringid tegutsevad oktoobrist kuni mai lõpuni vähemalt 1,5 tundi nädalas või 6 tundi kuus. Soovitav osalejate arv on 12 noort ühe juhendaja kohta. Noorteringide töö toimub Päästeameti poolt koostatud koolituskava alusel, mille alusel koostab iga ringi juhendaja isikliku iga-aastase tegevuskava. Noorpäästjatel on võimalus osaleda ka üleriigilises päästeala noorteringis, kuid laste arv regiooniti on piiratud. (Päästeamet, 2018)

Noorte hindamine toimub koolitusprogrammis väljatoodud õpiväljundite alusel, kusjuures kõiki noori hinnatakse samade kriteeriumite alusel, arvestamata noorte vanust ning varasemat päästeala noorteringides osalemist. Noorte hindamine võib toimuda kas päästekeskuse poolt organiseeritud regionaalsel hindamisel või igas ringis eraldi. (Päästeamet, 2016, lk 8)

2014. aastal koostas Ivar Innusaar lõputöö teemal „Päästeala noorteringide jätkusuutlik koolitusprogramm“, kus tõi välja soovitusel muuta noorteringide koolitusprogrammi. Peamisteks muudatusettepanekuteks olid koolitusprogrammi astmeliseks muutmise ehk olemasolevate teemade jagamine mitme aasta peale vanusegrupiti, vanimasse vanuseklassi vabatahtliku päästja väljaõppe lisamine ning laste hindamine vastavalt vanusekategoriatele. Lisaks sisaldas lõputöö noorteringide koolitusprogramme vanusegrupiti. (Innusaar, 2014)

Noorsotöö eesmärgiks on noore inimese isiksuse arendamine ja toetamine ühiskonna liikmena toimetulekul. Arenguks on vaja mitmekülgsete ja erinevate oskuste omandamist ning Päästeameti noortering on selle jaoks hea koht, kuna seal ei keskenduda ainult ühe oskuse arendamisele, vaid valmistatakse noort ette mitmete erinevate valdkondade probleemide ja situatsioonide lahendamiseks.

1.2. Hindamine

Põhikooli riikliku õppekava kohaselt on hindamine süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamise eesmärkideks on õpilase arengu toetamine, tagasiside andmine õppeedukuse kohta, sihikindla õppimise innustamine ning suunamine, õpilase suunamine ja toetamine edasiste haridustee valikute tegemisel, õpetaja tegevuse suunamine õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamiseks. (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, 2010) Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa. Hindamist jaotatakse tema ülesandest tulenevalt kaheks – kokkuvõttev ning kujundav hindamine. (Põhikooli riiklik õppekava, 2011)

Kokkuvõtva hindamise korral hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi eeldatavate õpitulemustega ning ainekavas toodud eesmärkidega. Selline hindamine annab ülevaate mitte ainult lapsele vaid ka lapsevanematele ning õpetajatele, teistele koolidele või ametnikele. Kokkuvõttev hindamine on õpilase jaoks motiveeriv ning seab kindla normi, mis on vaja täita. Lisaks selekteerib see välja õpitavast kõige olulisema. Kokkuvõttev hindamine võib olla nii eristav ehk hindeline kui mitteeristav. Mitteeristava hindamise korral on kindlaks määratud miinimum tase, mille ületamisel väljendub tulemus sõnaga „arvestatud“. Eristava hindamise korral saab õpilane numbrilise hinde ning hinde saamiseks on kindlaks määratud miinimum tase. (Pilli ja Õunpuu, 2012, lk 10) Kokkuvõtva hindamise peamiseks probleemiks on hindamismeetodid, mida peamiselt kasutatakse, kuna need ei anna ülevaadet kõigi õppekavas välja toodud pädevuste kohta. Lisaks on kokkuvõttev hindamine õpilaste jaoks stressi tekitav ning mitmed õpilased ei suuda pingeolukorras oma tegelikke teadmisi ning oskusi esitada. Kokkuvõtva hindamise korral võib juhtuda, et keskendutakse ainult tulemustele ning uue info saamine ning oskuste omandamine muutub vähem tähtsaks, oluline on õige vastus ja seeläbi kõrgem hinne. Ka õpetajate jaoks võib kokkuvõtva hindamise kasutamine muutuda stressi tekitavaks, kuna ta soovib oma õpilastelt parimaid tulemusi. See võib aga viia selleni, et õpetatav materjal on ainult see, mida standardiseeritud testides kontrollitakse. (Taimsoo, 2010)

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse

õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. (Põhikooli riiklik õppekava, 2011)

Kujundav hindamine toob esile õppuri tugevad küljed, kuid samal ajal juhib tähelepanu ka vajakajäämistele teadmistes või oskustes ning annab soovitusi, kuidas neid lünki täita. Kujundav hindamine koosneb kolmes osast: kuhu tasemel õpilane jõudnud on, kuhu ta soovib jõuda ning kuidas seda kõige efektiivemalt saavutada. Õpilane saab individuaalse tagasiside oma tööle ning soovitusel, kuidas nõrgad kohad likvideerida. Kujundava hindamise üheks peamiseks plussiks ongi individuaalne lähenemine konkreetsele õpilasele ning võrdluse puudumine teiste õpilastega. Sellisest hindamismeetodist on kõige rohkem tulu just nõrgematele õpilastele, kuna see toetab nende arengut ning eneseusku. (Taimsoo, 2010)

Hindamine on oluline osa õppimisest ning otseses seoses õppimise edukuse ja õpitulemustega. See annab ülevaate, kas õpilane on teadmised omandanud minimaalselt baastasemel ning toetab edasist õppimist ning arengut. Lisaks õpilasele saab hindamise kaudu tagasisidet ka õpetaja, kes saab vajadusel õpetamist korrigeerida ning planeerida edasist õppetegevust tulenevalt laste teadmiste tasemest. (Pellegrino, 2014, p 3) Tähtis on, et kõiki peamisi õpiväljundeid hinnatakse ning seejuures ei ole oluline, kas seda tehakse kujundavalt või kokkuvõtvalt. Õpetaja saab mõlemat hindamisvormi kasutada ka koos, näiteks saab õppija lisaks hindadele individuaalse tagasiside oma tööle. Soovitav on õpiväljundeid hinnata mitmel korral, kasutades erinevaid hindamiskriteeriume, hindamismeetodeid ning õpiväljundeid kombineerides. (Pilli, 2009, lk 51) Laste jaoks on oluline, et saadud info oleks ajaga kaasas käiv ning et nad saaksid luua seoseid igapäeva eluga. Seetõttu tuleb tähelepanu pöörata sellele, et nii õpetamine kui ka hindamine oleksid kaasaegsed ja laste jaoks elulised. (Pellegrino, 2014, p 2)

Hindamiskriteeriume ja –meetodeid koostades tuleb läbi mõelda, kas moodulit hinnatakse eristavalt või mitteeristavalt. Lõpphinne võib moodustuda ka mitteeristavalt ja eristavalt hinnatud meetoditest. Peamiselt on levinud osakaaludega arvestamise meetod, kus tingimuseks on, et kõik hindamismeetodid on sooritatud vähemalt hindadele „3“ ehk „rahuldav“. Kui mõned hindamismeetodid on hinnatud kujundavalt, siis nende osakaalu ei arvestata ning mooduli hinne moodustub eristavate hinnete keskmisest või vastavalt

osakaaludele. Õpipädevusi kokkuvõtvalt hinnates tuleb lahti kirjutada, kõikide positiivsete hinnete saamise eeldused ehk hindamiskriteeriumid, kusjuures puudulike hinnete saamise tingimusi ei pea kirjutama. (Pilli ja Õunpuu, 2012, lk 24)

Põhikooli riikliku õppekava § 21 sätestab, et hindamisel viie palli süsteemis hinnatakse hindegaga „5“ ehk „väga hea“ vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid. Hindega „4“ ehk „hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele. Hindega „3“ ehk „rahuldav“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus. Hindega „2“ ehk „puudulik“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus. Hindega „1“ ehk „nõrk“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub. (Põhikooli riiklik õppekava, 2011)

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5“ hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4“ 75–89%, hindegaga „3“ 50–74%, hindegaga „2“ 20–49% ning hindegaga „1“ 0–19%. (Põhikooli riiklik õppekava, 2011)

Koenka (2015) uurimusest selgus, et parim õpimotivatsioon on neil õpilastel, kes saavad lisaks hindelisele hindele ka tagasisidet oma töö ja edusammude kohta, samuti leidis ta et õpilaste usk tulla toime ülesannetega vähenes, kui nad said oma töödele ainult kommentaare ning tagasisidet. See võib olla tingitud sellest, et õpilased pidasid pikka ja põhjalikku tagasisidet negatiivse soorituse tunnuseks. Vool (2018) uuris oma magistritöös Tartu linna koolide klassiõpetajate kogemusi seoses kirjeldava mittedirektiivse hindamisega ning uuringu tulemusena selgus, et laste õpimotivatsioon langes, kui nad ei saanud hindeid. Uuringus osalevad õpetajad tõid välja, et kui lapsed ei saanud hindeid ei pidanud nad õppimist oluliseks, neil kadus võimalus end teistega võrrelda ning vähenes

kohusetunne ülesannete täitmisel. Sõnaline hinnang võib lapse jaoks olla keeruliselt mõistetav ning ta ei pööra sellele seetõttu tähelepanu, teisest küljest võib negatiivse kommentaari lugemine õpilase õpimotivatsiooni hoopis vähendada. Vool toob oma töös välja, et hindelise hindamise olulisus õpilaste seas on ilmselt paljuski seotud ka lapsevanemate ootustega lastele. Tihti soovitakse kiiret tagasisidet lapse õppeedukuse kohta ning hinne on selleks parim vahend. Selline uuring näitab selgelt Eesti õpilaste, õpetajate ning ka lapsevanemate hoiakuid seoses hindamise ning hinnetega.

Lähtuvalt eeltoodust on töö autor seisukohal, et päästealastes noorteringides olevaid lapsi on vaja hinnata, et saada ülevaade nende teadmistest ja oskustest. Kokkuvõttev hindamine annab hea ülevaate, millisel tasemel on teadmised omandatud. Selline hindamine on õpilastele üheselt mõistetav, kuna sama süsteem on kasutusel ka koolis. Lisaks on hindeline hindamine oluliselt kiirem tagasiside andmine, kui kokkuvõttev hindamine. Kuna ringijuhendajatel on niigi palju tööd ning lisaks noortega tegelemisele on neil ka põhitöö, oleks kõigile õpilastele ainult individuaalse tagasiside andmine väga ajamahukas. Selleks, et hindamine ei jääks ainult hindekeskseks, tuleb noortele anda tagasisidet nende tugevuste ning vajakajäämistele kohta, seda võib teha nii suuliselt kui ka kirjalikult. Hindamismeetodite põhist hindamist kasutades on tegemist nõrga hindamisega, kus õpilased teavad, millised teadmised neil olema peavad, selleks et saavutada teatud tase ning läbida kursus. Sellise hindamise puhul ei saa õpetaja hinnata asju enda soovi järgi vaid peab lähtuma õppekavas väljatoodud õpiväljunditest. Sellist hindamist kasutades saavad lapsed endale ise eesmärgi seada, kui kõrget hinnet nad saada sooviksid. Selliselt jääb ära pinge, kus õpilased ei tea, milliseid teadmisi neilt oodatakse ning kuidas moodustub hinne. Noorte hindamine valmistab neid ette ka Vabatahtliku päästja I astme eksamiks, mis koosneb 25st valikvastusega küsimusest.

1.3. Hindamiskriteeriumid ja nende väljatöötamine

Hindamiskriteerium on lahtikirjutatud õpitulemus, kus on kirjas, mis õpilane omandama peab. Hindamiskriteeriumites on ka infot ülesande lahendamiseks, seega on oluline, et õppija oleks hindamiskriteeriumitest enne ülesande lahendamist teadlik. (Taimsoo, 2010) Soovitavalt võiks ühe õpiväljundi kohta kasutada rohkem, kui ühte hindamiskriteeriumit. Nende koostamisel tuleks kasutada ainult selliseid tegusõnu, mis on vaatluse või kuulamise kaudu vaadeldavad. Tuleb silmas pidada, et abstraktseid teadmisi ei saa hinnata ning

hindamiskriteeriumi koostamisel tuleb jälgida, et see oleks konkreetselt ja objektiivselt sõnastatud. Hindamiskriteeriume koostates tuleb kasutada täislauseid ning kindlat kõneviisi. Oluline on, et hindamiskriteeriumi lävend ei või olla madalam kavandatud õpiväljundi tasemest, siiski võib madalamate hinnete juures lisada võimaluse kasutada juhendmaterjali. (Pilli ja Õunpuu, 2012, lk 18)

Hindamismeetod on õpitulemuste kontrollimise viis. Need peaksid olema võimalikult variatiivsed ning võimalusel sarnased argimaailma situatsioonidele. Kuna õpilased on erinevad, sobivad neile ka erinevad hindamismeetodid, seega on oluline, et need oleks mitmekülgsed näiteks kirjalikud tööd, suuline esitlus, rollimäng, jutuke jms. (Taimsoo, 2010) Oluline on, et hindamismeetod oleks võimalikult informatiivne ning näitaks hindamise tüüpi. Tuleb ka arvestada õpitava aine olulisi pädevusi ning, et hindamismeetodid toetaksid neid, näiteks kui oluline on meeskonnatöö, tuleb valida sellised meetodid, mis võimaldavad seda näidata ja hinnata. Ühe hindamismeetodiga on võimalik hinnata mitut õpitulemust. (Pilli ja Õunpuu, 2012, lk 21)

Õpitulemuste ehk- väljundite koostamise aluseks kasutatakse erinevaid süstemaatilisi. Üks põhilisemaid on Bloomi taksoomia, mis koosneb kuuest omavahel seotud tasemest (vt tabel 1). (Adams, 2015) Esimene tase on teadmine, mis on õppimise baastasand. Teadmise tasandil saab õppurit hinnata faktide kontrollimisega, kus õpilasel tuleb meelde tuletada, nimetada ja ära tunda erinevat õpitud materjali. Teiseks tasandiks on arusaamine, kus õpilane peab eelmisel tasandil omandatud faktidest aru saama ning neid oma sõnadega selgitama. Selle tasandi märksõnadeks on arusaamine, selgitamine, näidete toomine, kirjeldamine ja kokkuvõtete tegemine. Kolmandaks Bloomi taksonoomia tasandiks on rakendamine, kus arusaamine suureneb ning eelmistel tasanditel omandatud teadmisi rakendatakse erinevates situatsioonides. (Ramirez, 2017) Neljandaks tasemeks on analüüsimine, mida võib pidada ka kriitiliseks mõtlemiseks. Sellel tasandil tuleb informatsioon osadeks jagada, eritada fakte arvamusest ning teha järeldusi. (Adams, 2015) Viiendat Bloomi taksonoomia tasandit nimetatakse sünteesimiseks. Sellel tasandil peab õppur eelmistele tasanditele tuginedes looma midagi uut ning pakkuma omapoolseid lahendusi. Viimaseks Bloomi tasandiks on hindamine, kus saadud informatsiooni tõesust tuleb hinnata ja sellega kas nõustuda või vastu vaielda. See tase eeldab sügavaid teadmisi ning hinnanguid ei saa anda enda isiklikust eelistusest lähtuvalt. (Ramirez, 2017).

Tabel 1. Bloomi taksonoomia tasemete märksõnad (Ramirez, 2017; Adams, 2015; autori tabel)

Teadmine	Arusaamine	Rakendamine	Analüüsimine	Sünteesimine	Hindamine
Tuleta meelde Nimeta Tunne ära	Selgita oma sõnadega Too näiteid Kirjelda Tee kokkuvõtteid	Kasuta Tõlgenda	Tee järeldusi Töötle andmeid	Loo Konstrueeri Kujunda	Uuri kriitiliselt Anna hinnanguid

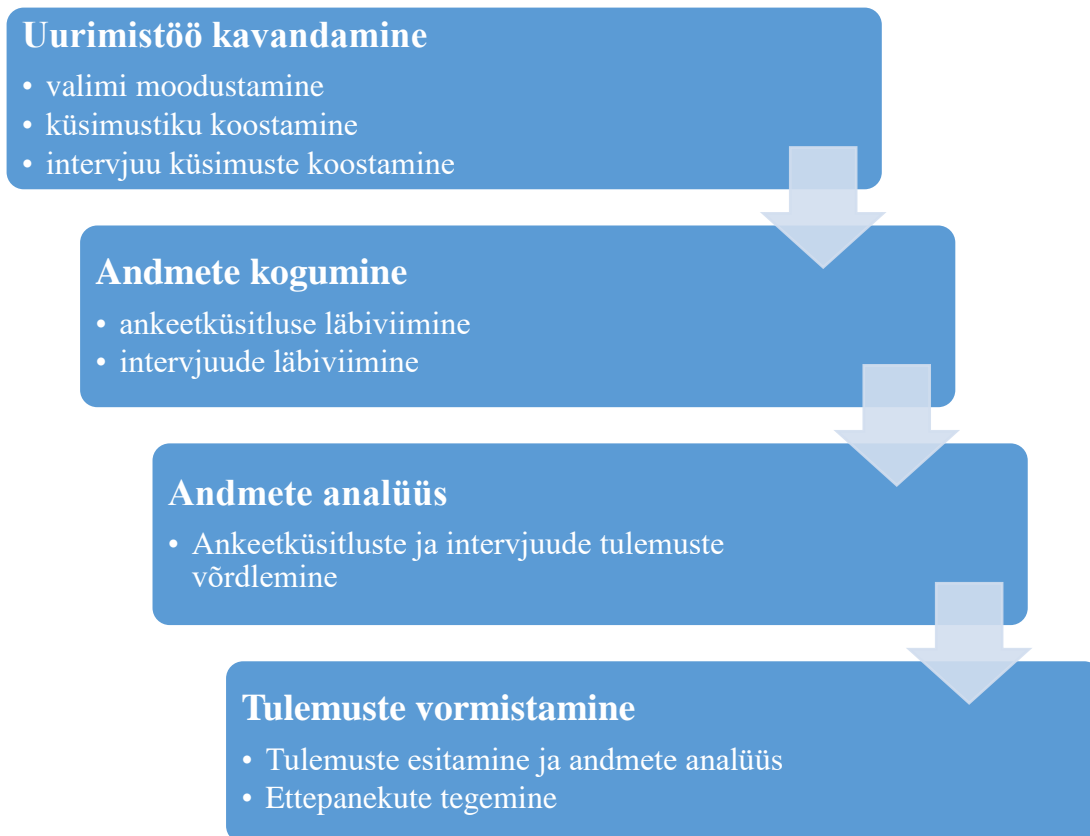
Hindamismeetodite valikul on oluline pidada silmas õpitulemust ning seetõttu on rakenduslike õpiväljundite hindamiseks sobilik praktilised harjutused, mis oleksid võimalikud sarnased reaalse eluga. (Pilli ja Õunpuu, 2012, lk 43)

2. NOORTERINGIDE JUHENDAJATE UURING

2.1 Uurimismetoodika ja valim

Käesolevas lõputöös on tehtud empiiriline uurimus, mille andmed kogus autor kombineeritud meetodil ehk nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt. Kvantitatiivsel meetodil viidi läbi ankeetküsitlus ning ankeetküsitluse tulemustele toetuse ning kinnituse saamiseks kvalitatiivsel meetodil intervjuu ekspertidega. Selline kombineeritud meetod annab võimaluse paremini lahendada uurimisprobleemi ning saavutada uurimiseesmärki, kui ainult ühe meetodi kasutamine. Võttes aluseks Creswell'i (2014) lähenemise kombineeritud uurimismeetodile, viis ka lõputöö autor kõigepealt läbi ankeetküsitluse ning seejärel kvalitatiivsel meetodil intervjuu.

Uurimistöö ülesehitusel võttis lõputöö autor aluseks lineaarse uurimisprotsessi mudeli, mis koosneb seitsmest osast: 1) uurimisidee 2) teooria 3) probleem 4) uurimistöö kavandamine 5) andmete kogumine 6) andmete analüüs 7) tulemuste vormistamine. (Õunapuu 2014, lk 75) Esimesed kolm etappi olid uuringu planeerimise ajaks juba läbitud, mistõttu jaotas lõputöö autor uurimise läbiviimise nelja etappi: uurimistöö kavandamine, andmete kogumine, andmete analüüs ja tulemuste vormistamine (joonis 1).

Joonis 1. Uuringu etapid (autori joonis)

Uurimistöö kavandamise etapis moodustas lõputöö autor valimi ringijuhendajatest ning erialaspetsialistidest. Ankeetküsitluse valimisse kuulusid kõik 2016/2017 aastal alustanud noorteringide juhendajad, mis tähendab, et tegu oli kõikse valimiga (Õunapuu, 2012). 2016/2017 õppeaastal alustas Eestis 38 erinevat pääste noorteringi ning juhendajaid oli kokku 33. Juhuslikkuse alusel jaotas lõputöö autor juhendajad kahte gruppi vastavalt 16 ja 17 juhendajat. Lõputöö autor pidas valimi jaotamist vajalikuks, kuna muidu oleks olnud vastajatel liialt materjali millega tutvuda. Kahte gruppi jaotunult sai esimene grupp I vanusegrupi hindamiskriteeriumitega tutvuda ning vastata nende kohta käivatele küsimustele ning teine grupp sai tutvuda II vanusegrupi hindamiskriteeriumitega ning vastas küsimustele nende kohta. Intervjuude läbiviimiseks moodustas lõputöö autor ettekavatsetud valimi, kus valimisse võeti Päästeameti ennetustöö osakonna päästeala noorteringide ekspert ja regionaalse ennetusbüroo noorteringide töö koordinaator (Õunapuu 2012). Andmekogumismeetodina kasutas töö autor ankeetküsitlust (*survey*) (Õunapuu 2012), mille küsimused hõlmasid nii hindamiskriteeriumite kui ka -meetodite sobivust. Ankeetküsitlus on lisatud tööle (vt lisa 3). Intervjuude läbiviimiseks moodustas lõputöö autor ettekavatsetud valimi, kus valimisse võeti Päästeameti ennetustöö osakonna päästeala noorteringide ekspert ja regionaalse ennetusbüroo noorteringide töö koordinaator (Õunapuu

2012). Seejärel koostas lõputöö autor intervjuu küsimused, võttes arvesse lõputöö eesmärki ning uurimisküsimusi (vt lisa 4).

Andmetekogumise etapis viis töö autor läbi ankeetküsitluse ning intervjuud. Töö autor koostas töö teoreetilise käsitluse põhjal hindamiskriteeriumid noorteringidele väljundipõhised hindamiskriteeriumid vanusegrupiti 7-10 ja 11-15 eluaastat, mis edastati koos küsimustikuga noorteringide juhendajatele. Samuti said hindamiskriteeriumitega tutvuda intervjuueeritavad enne intervjuu andmist, seejärel saadud andmed analüüsiti ning viimases etapis esitati uuringu tulemused ning ettepanekud edasiseks.

Ankeetküsitluse eesmärgiks oli saada ülevaade väljapakutud hindamiskriteeriumite- ning meetodite sobivusest päästeala noorteringide noorte hindamiseks. Ankeetküsitlus koosnes peamiselt suletud küsimustest, mis on mõõdetavad Likerti viiesel skaalal, kus vastajad annavad hinnanguid vahemikus 1-5, kus 1 – ei nõustu üldse; 2 – pigem ei nõustu; 3 – ei oska öelda; 4 – pigem nõustun ja 5 – nõustun täielikult. (Osula, 2008) Esimene juhendajate grupp sai tutvuda noorema vanusegrupi hindamiskriteeriumitega ning vastasid küsimustele nende kohta. Teine juhendajate grupp sai küsimused vanema vanusegrupi kohta ning tutvuda vanemale vanusegrupile koostatud hindamiskriteeriumitega. Ankeetküsitlus viidi läbi ajavahemikul 12. aprill – 26. aprill 2017. Kogu valimist vastas ankeetküsitlusele 14 (42%) juhendajat, kellest 57% olid mehed ja 43% naised. Esimese vanusegrupi küsimustele vastas 7 juhendajat ning teise vanusegrupi kohta käivatele küsimustele vastas samuti 7 juhendajat. Päästealane haridus on olemas 29%-l ja noorsootöö alane haridus 14%-l vastanutest. Seejärel viidi kvalitatiivsel meetodil läbi poolstruktureeritud intervjuu kahe eksperdiga, kelleks olid Päästeameti ennetustöö osakonna päästeala noorteringide ekspert ja regionaalse ennetusbüroo noorteringide töö koordinaator (Lepik *et al.*, 2014). Intervjuud viidi läbi selliselt, et lõputöö autor saatis intervjuu küsimused valitud ekspertidele e-mailile ning sai vastused enda e-mailile (vt lisa 4). Intervjuud viidi läbi ajavahemikul 12. aprill – 26. aprill 2017.

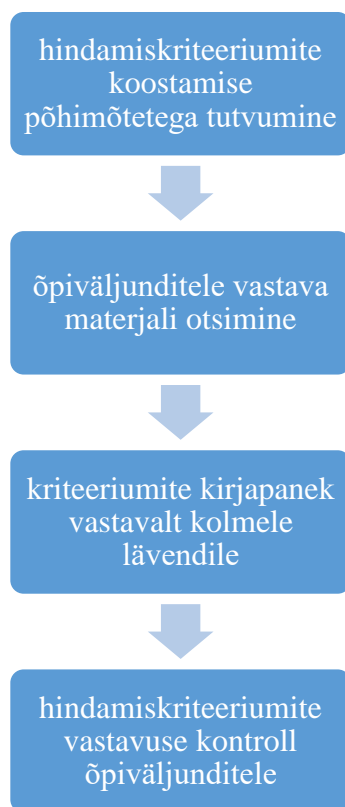
Andmete analüüsi etapis analüüsis lõputöö autor ankeetküsitluste vastuseid statistilisel meetodil, kasutades MS Excel programmi ning esitas tulemused graafiliselt diagrammidena. Intervjuude andmeid analüüsiti kasutades kvalitatiivset sisuanalüüsi, mille tulemusena keskenduti teksti peamistele ning olulistele tähendustele (Kalmus *et al.*, 2015).

Uurimuse viimases tulemuste vormistamise etapis esitas lõputöö autor saadud andmete analüüsi tulemused ja tegi nende põhjal järeldused ning ettepanekud päästeala noorteringides olevate noorte hindamiseks.

2.2 Hindamiskriteeriumite koostamine

Lõputöö autor on esialgsed hindamiskriteeriumid koostanud lähtudes Ivar Innusaare 2014. aasta lõputöös „Päästeala noorteringide jätkusuutlik koolitusprogramm“ välja toodud õpiväljunditest ning õpisisust. Hindamiskriteeriumid on koostatud esimesele kahele vanusegrupile (7-10 ning 11-15 aastat), sealjuures ei ole koostatud kriteeriume III vanusegrupi hindamiseks, kuna nende teadmisi soovitab käesoleva lõputöö autor hinnata I astme vabatahtliku päästja testiga. Hindamiskriteeriumite juures sulgudes välja toodud õiged vastused on väljaotsitud alljärgnevatest internetiallikatest: Päästeameti kodulehekülg (Päästeamet, 2018); Päästeameti Youtube'i kanal (Päästeamet, 2018); projekti „Kaitse end ja aita teist“ õppematerjal (Klaos, 2002); Siseministeeriumi kodulehekülg (Siseministeerium, 2018); Õnnetusjuhtumid ja turvalisus õpik gümnaasiumile (Klaos, 2007); tervisenõustamise keskkond kliinik.ee (Kliinik.ee, 2018); Euroopa komisjoni kodulehekülg (Euroopa komisjon, 2018).

Töö autor kasutas hindamiskriteeriumite väljatöötamise aluseks Innusaare lõputöös väljatoodud õpiväljundeid ja- sisu ning Bloomi taksonoomia kolme esimest taset (käesolev töö lk 17). Nende põhjal otsis autor erinevatest allikatest infot, mida peaks noor antud teema kohta teadma. Kuna soovituslik on ühte õpiväljundit hinnata mitme hindamiskriteeriumiga, jagas autor saadud info erinevateks ülesanneteks. Seejärel jagas autor kriteeriumid lävendipõhiselt kolmeks, ning kirjutas miinimum teadmised, saavutamaks hinde “3” ning teadmised, saavutamaks hinded “4” ja “5”. Hindamiskriteeriume koostades, pidas autor silmas, et need oleksid selgelt ning arusaadavalt kirjutatud ning annaksid ülevaate, milliseid teadmisi noor saavutama peab, et õpiväljund oleks saavutatud (joonis 2).

Joonis 2. Hindamiskriteeriumite koostamine (autori joonis)

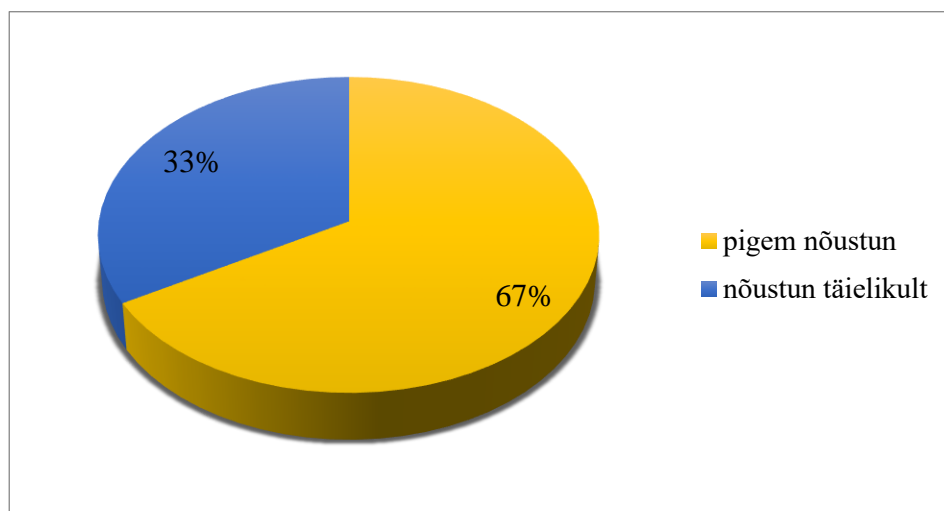
Hindamisülesanne annab konkreetse kirjelduse, mis moodi hindamismeetodi sooritust teatud moodulis eeldatakse (Pilli ja Õunpuu, 2012, lk 5). Sellest tulenevalt kirjutab lõputöö autor hindamiskriteeriumitesse ka selle, kuidas peaks kirjalik test välja nägema. Näiteks on kasutatud selliseid harjutusi nagu piltide ära tundmine, lausete lõpetamine, pildi täiustamine vajalike elementidega, lünktekst jne.

Rakenduslike õpiväljundite saavutamiseks mõtles lõputöö autor välja ka praktilised harjutused, mis toetavad õpiväljundi saavutamist. Praktiliste harjutuste hindamiskriteeriumid on kirjutatud selliselt, et neid saaks hinnata mitteeristavalt ehk kirja on pandud miinimum nõudmised saavutamaks positiivset hinnangut. Lõputöö autori arvates on keeruline jagada praktiliste harjutuste oskusi erinevate hinnete lävendite vahel ning seetõttu kasutas ta mitteeristavat hindamist.

2.3 Läbiviidud uuringu tulemused

Lõputöö eesmärgiks oli välja töötada hindamiskriteeriumid, mis oleksid üle-Eestiliselt rakendatavad päästela noorteringide hindamiseks. Kriteeriumite koostamisel on aluseks võetud Ivar Innusaare 2014. aasta lõputöös „Päästeala noorteringide jätkusuutlik koolitusprogramm“ välja toodud vanusegrupid ning õpiväljundid vanusegrupiti.

7-10. aastastele lastele väljatöötatud **hindamiskriteeriumid** (vt lisa 1) on ringijuhendajate arvates piisavad õpiväljundite saavutamiseks. 72% küsitlusele vastanud ringijuhendajatest pidasid hindamiskriteeriume sobilikeks laste hindamisel. 11-15. aastastele noortele väljatöötatud hindamiskriteeriume pidas piisavaks 100% küsitletud ringijuhendajatest (vt joonis 3). Erialaspetsialistide arvates on vanusegrupile 7-10.aastat väljatöötatud kriteeriumid arusaadavad ning loogilise ülesehitusega. Spetsialistide arvates pole Päästeameti struktuuri kohta käiv õpiväljund selles vanuses lastele eriti huvitav õppida ning see pole neile ka otseselt vajalik, kuid lisati, et ka seda teemat on tegelikult võimalik noortele huvitavalt õpetada. Üks erialaspetsialist arvas, et vanusegrupis 11-15.aastat võiks olla väiksem tähtsus statistilistel numbritel ning suurem rõhk üldistel suundumustel.

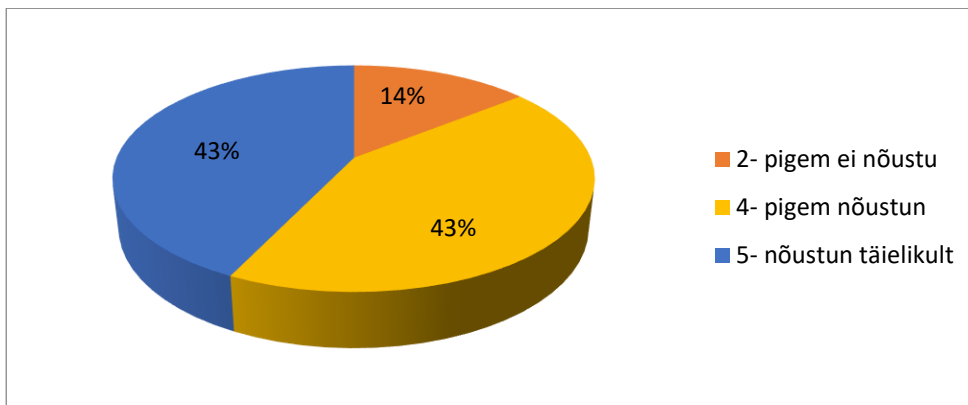

Joonis 3. Hindamiskriteeriumid on piisavad saavutamaks õpiväljundit (vanus 11-15 eluaastat). (Autori joonis)

86% küsitlusele vastanud pääste noorteringide juhendajatest pidas 7-10. aastastele koostatud **hindamismeetodeid** sobilikeks, et saavutada õpiväljundeid. Teise vanusekategoria hindamismeetodeid pidas sobilikuks 100% vastanutest. Ka

erialaspetsialistid arvasid, et kirjaliku testi ja praktiliste harjutuste omavaheline kombineerimine sobib noortele väga hästi. Kümnest 7-10. aastastele mõeldud õpiväljundist viis on hinnatavad kas ainult praktilise testi või praktilise testi ja kirjaliku testiga. Üheksast õpiväljundist vanusegrupile 11-15 eluaastat on samuti viis hinnatavad kas praktilise harjutuse ja kirjaliku testi kombinatsiooniga või ainult praktilise testiga. Praktilised harjutused lisavad hindamisse mängulisust ning teevad selle noorte jaoks huvitavamaks. Ka erialaekspertide arvates peab teadmiste kontroll olema mitte stressi tekitav, et kogu protsess ei muutuks noore jaoks kurnavaks. Ühe erialaspetsialisti arvates on nooremas vanusegrupis sobilikumad praktilised harjutused ning keskmises vanusegrupis võiks eelistada teoreetilist hindamismetoodikat. Töö autor leiab uuringutulemustele toetudes, et praktiliste harjutuste ning kirjalike testide kombineerimine on laste jaoks kõige huvitavam ning vaheldusrikkam lähenemine. Noorimas vanusegrupis võib kirjalike teste muuta mängulisemaks kasutades illustreerivaid pilte ning erinevat tüüpi teste näiteks lünktekst, õigete vastuste ühendamine, ristsõna jne.

Hindamiskriteeriumite koostamisel on oluline, et need oleksid nii õpetajale kui õpilastele arusaadavalt kirjutatud ning annaksid ülevaate, milliseid teadmisi ning oskusi õpilased omandama peavad (käesolev töö lk 15). Noorteringide juhendajatest 86% arvas, et lõputöö autori poolt koostatud hindamiskriteeriumid vanusegrupile 7-10 eluaastat on **arusaadavalt lahti kirjutatud** (vt joonis 4). 14% ringijuhendajatest pigem ei nõustunud väitega, et 7-10.aastastele lastele koostatud hindamiskriteeriumid on arusaadavalt lahti kirjutatud, oma seisukohti keegi vastustes ei põhjendanud. 100% vastanud ringijuhendajatest pidas 11-15. aastastele noortele koostatud hindamiskriteeriumite sõnastust arusaadavaks. Erialaekspertide arvates on lõputöö autori poolt väljapakutud hindamiskriteeriumid ülesehituselt arusaadavad ning vanusegruppidele sobivad. *Ülesehitus ja erinevused hinnete vahel selged ning loogilised* (väljavõte intervjuust ühe erialaspetsialistiga).

Joonis 4. Hindamiskriteeriumid on arusaadavalt lahti kirjutatud (vanus 7-10 eluaastat). (Autori joonis)

7-10. aastastele pidas eristavat hindamist sobilikuks 72% vastanud juhendajatest. Teise vanusegrupi hindamiseks pidas eristavat hindamist sobilikuks 86% ringijuhendajatest. Üks ringijuhendajatest oli lisakommentaarina kirjutanud, et hindeline hindamine tekitab lastes stressi. Eristavat hindamist toetab ka Põhikooli riiklik õppekava, mille järgi on hindamise eesmärgiks anda õpilasele ning õpetajale tagasisidet õppeedukuse kohta ning innustada õpilasi õppima (käesolev töö lk 11). Erialaspetsialistide arvates sobib hindeline hindamine lastele hästi, kuna see on neile tavakoolist juba tuttav süsteem, mistõttu on see noortele mõistetav ja selge. Erialaspetsialisti arvates sõltub hindamisega seotud stressi tekkimine palju lapsest ning ka ringijuhendajast, kuidas ja millise õhustiku ta huviringis loob.

Erialaspetsialistid leidsid, et eristav hindamine annab võimaluse premeerida tublimaid lapsi ning see motiveeriks neid õppima. Üheks motiveatoriks võiks olla parimate tulemustega laste pääsemine Pärlseljal toimuvasse lastelaagrisse. Teiseks motiveerimise viisiks soovivad erialaspetsialistid väljatöötada märgisüsteemi (kuld, hõbe), mida siis lastele olenevalt nende oskustest ja õpitulemustest jagada. Sellist lähenemist toetab ka Põhikooli ja Gümnaasiumiseadus, mille kohaselt on hindamise eesmärgiks lisaks tagasiside andmisele ka õpilaste innustamine ja sihikindla õppimise suunamine (käesolev töö lk 11). Lisaks tõi üks erialaspetsialistidest välja, et noori motiveeriks ka see, kui nad saaksid pärast noortelaagri lõppu noorpäästjast vabatahtlikuks päästjaks. *Mõeldes päästala vabatahtluse jätkusuutikkusele võiks päästeala noortelaagri lõppedes noorpäästja staatusele järgneda vabatahtliku päästja staatus* (väljavõte intervjuust ühe erialaspetsialistiga). Sellist lähenemist toetab ka Päästeameti strateegia aastani 2025, mille üheks eesmärgiks on tunnistusega vabatahtlike päästjate arvu suurenemine (käesolev töö lk 9). Seetõttu pole autor ka antud lõputöös koostanud hindamiskriteeriume viimasele vanusegrupile 16-19

eluaastat, kuna neid võiks hinnata vabatahtliku päästja I taseme eksamiga, mille läbimisel saaksid nad vabatahtliku päästja tunnistuse.

Õpiväljund „Oskab õigesti käituda elupäästva esmaabi osutamisel“ on mõlemas vanusegrupis hinnatav mitteeristavalt ehk sõnadega „arvestatud“ või „mittearvestatud“. Lisaks on teises vanusegrupis õpiväljund „tunneb erinevaid päästevahendeid, oskab ühendada tuletõrjevoolikuid ja armatuuri, siduda sõlmi“ hinnatav mitteeristavalt. Nende õpiväljundite hindamismeetodiks on praktiline harjutus. 100% vastanud ringijuhendajatest pidas sellist hindamist sobilikuks nii 7-10.aastastele kui ka 11-15. aastastele lastele. Erialaekspertide arvates on selline hindamine samuti sobilik.

2.4 Järeldused ja ettepanekud

Riiklikud suunad vabatahtliku pääste arengus 2013-2016 tõi välja, et noorte osakaalu suurendamisele võiks kaasa aidata ühtne koolitusprogramm, mille läbimise järgselt oleks võimalik saada vabatahtliku päästja tunnistus (käesolev töö, lk 10). 2014. aastal koostas Ivar Innusaar oma lõputöö tulemusena päästeala noorteringidele uue soovitusliku koolitusprogrammi. Koolitusprogrammis on lapsed jaotatud kolme vanusegruppi ning õppimine jagatud mitme aasta peale. Viimase vanusegrupi programmis on ka vabatahtliku päästja algväljaõpe, mille läbimise järgselt on võimalik taotleda vabatahtliku päästja tunnistust (käesolev töö lk, 11). Võttes aluseks Innusaare töö soovitusliku koolitusprogrammi, koostas lõputöö autor pääste noorteringidele soovituslikud hindamiskriteeriumid. Nende abil on võimalik kontrollida noorte teadmisi ja valmistada neid ette vabatahtliku päästja eksamiks.

Lõputöö empiirilises osas uuris autor päästeala noorteringide ning erialaekspertide arvamust, kas väljatöötatud hindamiskriteeriumid on noortele sobilikud. Analüüsisides saadud tulemusi võib järeldada, et lõputöö autori poolt koostatud hindamiskriteeriumid on piisavad noorte hindamiseks. Lisaks hindamiskriteeriumite sobivusele uuris töö autor ka väljatöötatud hindamismeetodite sobivust.

Hindamise eesmärgiks anda õpilasele ning õpetajale tagasisidet õppeedukuse kohta ning innustada õpilasi õppima (käesolev töö, lk 11). Erialspetsialistide arvates sobib hindeline hindamine lastele hästi, kuna see on neile tavakoolist juba tuttav süsteem, mistõttu on see

noortele mõistetav ja selge. Üks ringijuhendajatest oli lisakommentaarina kirjutanud, et hindeline hindamine tekitab lastes stressi. Erialaspetsialist aga arvas, et see oleneb palju lapsest ning ka ringijuhendajast, kuidas ja millise õhustiku ta huviringis loob. Töö autori arvates võib hinnete asemel kasutada ka sõnalist hindamist sõnadega „rahuldav“, „hea“ ja „väga hea“. Sellist lähenemist toetab ka põhikooli riiklik õppekava, mille kohaselt võib õpilase hindamisel kasutada ka sõnalisi hinnanguid (käesolev töö, lk 13-14). Kombineeritud hindamismeetodiga õpiväljundites võib praktilist osa hinnata ka „arvestatud“ asemel hindegaga „5“ või sõnaliselt „väga hea“ ning „mittearvestatud“ asemel hindegaga „2“ või „mitte rahuldav“. Selline lähenemine lihtsustab õpiväljundi kokkuvõtva hinde moodustamist. Teine võimalus on selliseid õpiväljundeid hinnata ainult kirjaliku testi tulemuste põhjal, jättes kõrvale praktilise harjutuse tulemuse. Töö autor leiab, et esimene variant on õpilaste jaoks motiveerivam ning annab objektiivsema ülevaate noore teadmistest ning oskustest.

Lisaks hindelisele hindamisele või mitteeristavale hindamisele võiks lõputöö autori arvates hinnata laste praktilisi harjutusi ka kujundavalt. Kujundavat hindamist võib ringijuhendaja teha nii suuliselt, kui ka kirjalikult. Selle eesmärgiks on noortele anda tagasisidet, mis läks hästi ning mis mitte ja kuidas oleks võimalik järgmine kord harjutust veel paremini sooritada. Selline hindamine annab noorele tagasiside oma tugevuste ning puuduste kohta ja motiveerib järgmisel korral paremat sooritust tegema. Sellist hindamist toetab ka Põhikooli riiklik õppekava, milles on kirjeldatud kujundava hindamise olulisust õpilase käitumise ja hoiakute kujunemisel ning arengu toetamisel (käesolev töö, lk 12)

Erialaspetsialistid leidsid, et eristav hindamine annab võimaluse premeerida tublimaid lapsi ning see motiveeriks neid õppima. Üheks motivaatoriks võiks olla parimate tulemustega laste pääsemine Pärlseljal toimuvasse lastelaagrisse. Teiseks motiveerimise viisiks soovivad erialaspetsialistid väljatöötada märgisüsteemi (kuld, hõbe), mida siis lastele olenevalt nende oskustest ja õpitulemustest jagada. Sellist lähenemist toetab ka Põhikooli- ja Gümnaasiumiseadus, mille kohaselt on hindamise eesmärgiks lisaks tagasiside andmisele ka õpilaste innustamine ja sihikindla õppimise suunamine. (käesolev töö, lk 11) Lisaks tõi üks erialaspetsialistidest välja, et noori motiveeriks ka see, kui nad saaksid pärast noortelaagri lõppu noorpäästjast vabatahtlikuks päästjaks. Sellist lähenemist toetab ka Päästeameti strateegia aastani 2025, mille üheks eesmärgiks on tunnistusega vabatahtlike päästjate arvu suurenemine (käesolev töö, lk 9). Seetõttu pole autor ka antud lõputöös koostanud hindamiskriteeriume viimasele vanusegrupile 16-19 eluaastat, kuna neid võiks

hinnata vabatahtliku päästja I taseme eksamiga, mille läbimisel saaksid nad vabatahtliku päästja tunnistuse.

Erialaspetsialistid arvasid, et kirjaliku testi ja praktiliste harjutuste omavaheline kombineerimine sobib noortele väga hästi. Kümnest 7-10. aastastele mõeldud õpiväljundist viis on hinnatavad kas ainult praktilise testi või praktilise testi ja kirjaliku testiga. Üheksast õpiväljundist vanusegrupile 11-15 eluaastat on samuti viis hinnatavad kas praktilise harjutuse ja kirjaliku testi kombinatsiooniga või ainult praktilise testiga. Praktilised harjutused lisavad hindamisse mängulisust ning teevad selle noorte jaoks huvitavamaks. Ka erialaekspertide arvates peab teadmiste kontroll olema mitte stressi tekitav, et kogu protsess ei muutuks noore jaoks kurnavaks. Ühe erialaspetsialisti arvates on nooremas vanusegrupis sobilikumad praktilised harjutused ning keskmises vanusegrupis võiks eelistada teoreetilist hindamismetoodikat. Töö autor leiab uuringutulemustele toetudes, et praktiliste harjutuste ning kirjalike testide kombineerimine on laste jaoks kõige huvitavam ning vaheldusrikkam lähenemine. Noorimas vanusegrupis võib kirjalike teste muuta mängulisemaks kasutades illustreerivaid pilte ning erinevat tüüpi teste näiteks lünktekst, õigete vastuste ühendamise, ristsõna jne.

Lisaks hindelisele hindamisele või mitteeristavale hindamisele võiks lõputöö autori arvates hinnata laste praktilisi harjutusi ka kujundavalt. Kujundavat hindamist võib ringijuhendaja teha nii suuliselt, kui ka kirjalikult. Selle eesmärgiks on noortele anda tagasisidet, mis läks hästi ning mis mitte ja kuidas oleks võimalik järgmine kord harjutust veel paremini sooritada. Selline hindamine annab noorele tagasiside oma tugevuste ning puuduste kohta ja motiveerib järgmisel korral paremat sooritust tegema. Sellist hindamist toetab ka Põhikooli riiklik õppekava, milles on kirjeldatud kujundava hindamise olulisust õpilase käitumise ja hoiakute kujunemisel ning arengu toetamisel. (käesolev töö, lk 12)

Lähtudes lõputöö teoreetilisest ning uurimuslikust osast teeb autor järgnevad ettepanekud:

1. Tulenevalt teoorias välja toodud põhimõtetele (käesolev töö lk 12) tuleks **hinnata erinevas vanuses lapsi erinevate hindamiskriteeriumite alusel**. Uurimuse põhjal pooldas välja töötatud hindamiskriteeriume 72% noorterühmade juhendajatest ning ka intervjueritud eksperdid (käesolev töö lk 23).
2. Toetudes lõputöö teoreetilistele lähtekohtadele ning uuringu tulemustele, kus 72% noorterühmade juhendajaid pidas kokkuvõtvat hindamist sobilikuks (käesolev töö lk 25), teeb autor ettepaneku **hinnata noori eristavalt ehk hindeliselt**. Kui

ringijuhendaja arvates on numbriline hinne noorte jaoks liigset stressi tekitav, võiks numbrite asemel kasutada sõnalist hindamist sõnadega „rahuldav“, „hea“ ja „väga hea“.

3. **Hinnata praktilisi harjutusi mitteeristavalt** ehk sõnadega „arvestatud“. Lisaks kokkuvõtvale hindamisele hinnata noori ka kujundavalt ehk anda neile tagasisidet nende tugevuste ja puuduste kohta. Kujundavat hindamist võib teha nii suuliselt kui kirjalikult.
4. Noorte motiveerimiseks **premeerida** Päästeameti poolt **parimate õpitulemustega noori** Pärnseelja lastelaagri kohtadega ning vastavalt hinnetele jagada rinnamärke, millega neid tunnustada ning mis peegeldavad noorte oskuseid ning teadmisi.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli välja töötada hindamiskriteeriumid, mis oleksid üle-Eestiliselt rakendatavad päästela noorteringide hindamiseks.

Kriteeriumite koostamisel on aluseks võetud Ivar Innusaare 2014. aasta lõputöös „Päästeala noorteringide jätkusuutlik koolitusprogramm“ välja toodud vanusegrupid ning õpiväljundid vanusegrupiti. Seejuures ei ole koostatud hindamiskriteeriume III astme noortele, kelle teadmisi võiks hinnata vabatahtliku päästja I taseme eksamiga.

Lõputöö koosneb teoreetilisest ning empiirilisest osast ning uuringu läbiviimiseks püstitati kolm uurimisülesannet:

1. Anda ülevaade päästeala noorteringide tegevusest Eestis ning hindamiskriteeriumite- ja meetodite väljatöötamise ning hinde moodustamise põhimõtetest.
2. Selgitada välja väljapakutud hindamiskriteeriumite ja- meetodite sobivus, kasutades selleks ankeetküsitlust ja intervjuusid.
3. Teooria ja läbiviidud uuringu analüüsi põhjal teha ettepanekud väljapakutud hindamiskriteeriumite kasutusele võtmiseks.

Lõputöö autor koostas hindamiskriteeriumid kahele vanusegrupile vastavalt õpiväljunditele ning seejärel saatis need ekspertidele ja ringide juhendajatele, kes said avaldada arvamust ja teha parandusettepanekuid.

Uuringu läbiviimisel kasutati ankeetküsitlust, millele vastas 14 päästeringi juhendajat ning poolstruktureeritud intervjuusid päästeameti ennetustöö osakonna päästeala noorteringide eksperdi ja regionaalse ennetusbüroo noorteringide töö koordinaatoritega.

Uuringu tulemustest selgus, et praegune noorteringi hindamisjuhend ei ole sobilik kõigile vanuserühmadele. Ühe eksperdi arvates sobib see 7-12 aastastele ning teise eksperdi arvates 11-14 aastastele. Sellest saab järeldada, et noorteringide hindamiseks on vajalikud hindamiskriteeriumid vanusegrupiti. Analüüsides uuringutulemusi võib kinnitada, et väljatöötatud hindamiskriteeriumid on lastele sobilikud, need on arusaadavalt lahti kirjutatud ning hindamismeetodid on noortele sobivad. Lisaks hindamismeetodite ning kriteeriumite sobivusele uuris töö autor ka hoiakuid eristava ehk hindelise hindamise

suhtes. Nii eksperdid kui ka juhendajad pidasid hindelist hindamist noortele sobivaks. Ekspertide arvates annaks selline lähenemine võimaluse koostada erinevaid pingeridu ning neist lähtudes lapsi motiveerida. Selleks pakkusid erialaekspertid välja nii märgisüsteemi kui ka võimaluse tublimatel osaleda iga-aastasest lastelaagris Päriseljal.

Töö autor lisab, et hinnete asemel võib kasutada ka sõnalist hindamist sõnadega „rahuldav“, „hea“ ja „väga hea“, kui ringijuhendaja leiab, et selline hindamine on noortele vähem stressi tekitav. Selliselt on võimalik sõnalised hinded teisendada hindeliseks ning koostada pingerida tublimatest. Lisaks soovib lõputöö autor hinnata praktilisi harjutusi kujundavalt, andes noortele ülevaate sellest, mis läks hästi ning mis osas olid puudujäägid. Kujundavat hindamist võib teha nii suuliselt kui ka kirjalikult. 16-19 aastaste noorte hindamiseks peab lõputöö autor sobilikuks vabatahtliku päästja I taseme eksamit ning sellise lähenemise pakkus välja ka üks erialaspetsialistidest. Selline hindamine oleks kindlasti noorte jaoks motiveeriv ning toetaks ka vabatahtliku pääste arengut Eestis.

Uuringutulemuste põhjal tegi töö autor ettepanekud päästeala noorterühmides osalevate noorte hindamiseks hindamiskriteeriumite alusel ning eristavalt ja koostas selleks hindamiskriteeriumid vanusegrupiti. Koostatud hindamiskriteeriumid annavad hea ülevaate noorte teadmistest ning oskustest. Nende alusel on võimalus töötada välja erinevaid motiveerimisviise noortele, et õppimine oleks mitmekülgne ja huvitav.

SUMMARY

The goal of the thesis was to propose assessment criteria for the youth hobby groups of the rescue area according to age groups. The basis for composing the criteria and learning outcomes by the age groups were based on the final thesis of Ivar Innusaar in 2014 "Sustainable education program for the youth rescue hobby groups". There are no assessment criteria for level III youths, whose knowledge could be assessed by the 1. stage volunteer rescuer exam.

The thesis consists of empirical and theoretical chapters and three research questions were proposed for conducting the research:

1. To provide an overview of the activities in the youth hobby groups of the rescue area in Estonia and of the principles of the evaluation methods.
2. To determine the suitability of the proposed assessment criteria and methods using questionnaire survey and interviews.
3. Based on the results of conducted research to formulate suggestions for the implementation of the proposed criteria.

Thesis assessment criteria are composed by the author for two age groups according to the study outcomes and then sent to the experts and supervisors of the hobby groups, who were to express their opinion and make suggestions for improvements.

The study was carried out using a questionnaire, which was answered by 14 rescue hobby group instructors, and structured interviews with the expert of the department for the prevention of the rescue service and work coordinators of the prevention bureau of the youth hobby groups.

The survey showed that the current assessment instruction is not suitable for all ages. In one expert's opinion, it is suitable for the age group 7-12 and according to another expert for the 11-14-year-old. It can be concluded that the assessment criteria for evaluating the youth hobby groups are necessary to be divided by age. The analysis of the results of the survey confirm that the developed assessment criteria are suitable for children, they are clearly written and the evaluation methods are suitable for young people.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

- Adams, N.E., 2015. Bloom's taxonomy of cognitive learning objectives. *J Med Lib Assoc*, 103(3), pp 152-152.
- Haridus- ja Teadusministeerium, 2006. *Noorsootöö strateegia 2006-2013*. [Võrgumaterjal]
Leitav: https://www.hm.ee/sites/default/files/noorsootoo_strateegia_0.pdf [Kasutatud 28.03.2017]
- Haridus- ja Teadusministeerium, 2013. *Noortevaldkonna arengukava 2014-2020*. [Võrgumaterjal] Leitav:
https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf
[Kasutatud: 05.09.2018]
- Innusaar, I. 2014. *Päästeala noorteringide jätkusuutlik koolitusprogramm*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Sisekaitseakadeemia.
- Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. 2015. *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys> [Kasutatud 06.06.2018]
- Koenka, A. C. 2015. *An Investigation of Performance Feedback, Classroom Goal Structures, and the Motivational Consequences of Their Dynamic Interplay*. Department of Psychology and Neuroscience in the Graduate School of Duke University. Ameerika Ühendriigid. [Võrgumaterjal] Leitav:
https://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/9926/Koenka_duke_0066D_12896.pdf?sequence=1&isAllowed=y [Kasutatud 05.05.2019]
- Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M., Strömpl, J. 2014. *Intervjuu*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://samm.ut.ee/intervjuu> [Kasutatud 06.06.2018]
- Maaelu Arengu Instituut, 2005. *Huvialaharidus ja huvitegevus. Rakenduslik kompleksuuring*. [Võrgumaterjal] Leitav:
https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/41043/Noored_Huviharidus.pdf?sequence=1&isAllowed=y [Kasutatud 28.03.2017]
- Noorsootöö seadus*. 2010. RT I, 04.07.2017, 39
- Osula, K. 2008. *Andmeanalüüs*. Tallinna Ülikool. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.tlu.ee/~kairio/failid/kysimused.pdf> [Kasutatud 09.04.2017]

- Pellegrino, J. W., 2014. Assessment as a positive influence on 21st century teaching and learning: A systems approach to progress. *Psicologia Educativa* 20(2014), pp. 65-77. [Võrgumaterjal] Leitav: https://ac.els-cdn.com/S1135755X14000128/1-s2.0-S1135755X14000128-main.pdf?_tid=d2b77bb2-78ab-48de-b877-047d4343f7b0&acdnat=1525275570_a4197177b10faafd15c31e6fe4fa4dee [Kasutatud 02.05.2018]
- Pilli, E. 2009. *Väljundipõhise õppekava koostamine: juhendmaterjal töögruppidele.* [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.curriculum.ut.ee/sites/default/files/sh/juhend_v2ljundipõhise_õppekava_koostamine.pdf [Kasutatud 28.03.2017]
- Pilli, E., Öunpuu, M. 2012. *Väljundipõhine hindamine kutsekoolis.* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Malle/Valjundipohine%20hindamine%20kutsekoolis.pdf> [Kasutatud 28.03.2017]
- Põhikooli riiklik õppekava.* 2011. RT I, 14.02.2018, 8
- Põhikooli- ja Gümnaasiumiseadus.* 2010. RT I, 13.03.2019, 119
- Päästeala Noorteringid.* Päästeameti kodulehelt [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.rescue.ee/et/kodanikule/paesteaala-noorteringid/> [Kasutatud 09.04.2017]
- Päästeamet, 2016. *Päästeameti strateegia aastani 2025.* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.rescue.ee/dotAsset/d3ebf2fa-9987-4e6f-8860-6f201c29fb7c.pdf> [Kasutatud 09.04.2017]
- Ramirez, T.V., 2017. On Pedagogy of Personality Assessment: Application of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. *Journal of Personality Assessment* Vol 99, No 2, pp 146-152.
- Rootalu, K. 2014. *Statistilise andmeanüüsi meetodid.* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://samm.ut.ee/kirjeldav-statistika> [Kasutatud 06.06.2018]
- Siseministeerium, 2013. *Riiklikud suunad vabatahtliku pääste arengus 2013-2016.* [Võrgumaterjal] Leitav: https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/dokumendid/Vabatahtlikud/riiklikud_suunad_vabatahtliku_paaste_arengu.pdf [Kasutatud 09.04.2017]

Sisekaitseakadeemia, 2016. *Pääste noorteringi koolitusprogramm 2016.*

Taimsoo, R. 2010. *Innove Õppekavad.* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://oppekava.innove.ee/hindamine-ensehindamine-tagasiside/> [Kasutatud 28.03.2017]

The National Volunteer Fire Council, 2016. *Junior Firefighter Program HANDBOOK.* 2nd edition. Maryland: The National Volunteer Fire Council [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.nvfc.org/wp-content/uploads/2016/08/juniorhandbook2ed.pdf> [Kasutatud 24.04.2019]

Virkus, S. 2010. *Infokäitumise, info hankimise ja otsingu ning infopädevuse uurimise meetodid.* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.tlu.ee/~sirvir/Infootsingu%20teooria/Infokaitumise,%20info%20hankimise%20ja%20%20otsingu%20ning%20infopadevuse%20uurimise%20meetodid/ksitlused.html> [Kasutatud 06.06.2018]

Vool, E. 2018. *Tartu koolide klassiõpetajate ja õppejuhtide kogemused uleminekust kirjeldavale mittenumbrilisele hindamisele.* Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.

Õunapuu, L. 2012. *Valimid kvantitatiivsetes ja kvalitatiivsetes uurimustes.* [Võrgumaterjal] Leitav: <https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/27764/index.html> [Kasutatud: 05.09.2018]

Õunapuu, L., 2014. *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes.* Tartu: Tartu Ülikool. [Võrgumaterjal] Leitav: http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf [Kasutatud 24.04.2019]

LISAD

Lisa 1. Noorpäästja hindamiskriteeriumid lastele vanuses 7-10 aastat

ÕPIVÄLJUND: Teab Päästeameti tegutsemise põhimõtteid, struktuuri ja tegevussuundi		
HINDAMISMEETOD: Kirjalik test		
HINDAMISKRITEERIUMID		
3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“
<ul style="list-style-type: none">- oskab nimetada/tunneb ära ühe päästeameti sümboli (lipp, embleem, vapp)- teab, kes juhib päästeametit (Peadirektor)- Teab Päästeameti jagunemist regioonideks ning oskab nimetada neist kahte (Lõuna,Põhja, Lääne,Ida Päästekeskus)- Oskab nimetada kaks linna, kus asuvad regioonide päästekeskused (Tallinn, Tartu, Pärnu, Jõhvi)	<ul style="list-style-type: none">- oskab nimetada/tunneb ära kaks päästeameti sümbolit (lipp, embleem, vapp)- teab, kes juhib päästeametit (Peadirektor)- Teab Päästeameti jagunemist regioonideks ning oskab nimetada neist kolme (Lõuna,Põhja, Lääne,Ida Päästekeskus)- Oskab nimetada kolm linna, kus asuvad regioonide päästekeskused (Tallinn, Tartu, Pärnu, Jõhvi)	<ul style="list-style-type: none">- oskab nimetada/tunneb ära päästeameti sümboolikat (lipp, embleem, hümn)- teab, kes juhib päästeametit (Peadirektor Kuno Tammearu)- teab Päästeameti jagunemist regioonideks ning oskab nimetada kõik (Lõuna,Põhja, Lääne,Ida Päästekeskus)- Oskab nimetada kõik linnad, kus asuvad regioonide päästekeskused (Tallinn, Tartu, Pärnu, Jõhvi)

<ul style="list-style-type: none"> - Teab ja oskab nimetada kahte Päästeameti tegevusvaldkonda (ennetustöö, ohutusjärelvalve, pääste- ja demineerimistöö ning kriisireguleerimise korraldamine) - oskab nimetada ühe Päästeameti ülesande (õnnetuste ennetamine, elu, vara ja keskkonna päästmine) 	<ul style="list-style-type: none"> - Teab ja oskab nimetada kolme Päästeameti tegevusvaldkonda (ennetustöö, ohutusjärelvalve, pääste- ja demineerimistöö ning kriisireguleerimise korraldamine) - oskab nimetada kaks Päästeameti ülesannet (õnnetuste ennetamine, elu, vara ja keskkonna päästmine) 	<ul style="list-style-type: none"> Teab ja oskab nimetada kõiki Päästeameti tegevusvaldkondi (ennetustöö, ohutusjärelvalve, pääste- ja demineerimistöö ning kriisireguleerimise korraldamine) - oskab nimetada kolm Päästeameti ülesannet (õnnetuste ennetamine, elu, vara ja keskkonna päästmine)
<p>ÕPIVÄLJUND: Teab tuleõnnetuste põhjuseid, tunneb esmaseid tulekustutusvahendeid ning oskab teadlikult käituda tulekahju puhkemise korral</p>		
<p>HINDAMISMEETOD: Kirjalik test ja praktilised harjutused</p>		
<p style="text-align: center;">3 „Rahuldav“</p>	<p style="text-align: center;">4 „Hea“</p>	<p style="text-align: center;">5 „Väga hea“</p>
<ul style="list-style-type: none"> - teab ja oskab nimetada vähemalt kaks tuleõnnetuste tekkepõhjust (hooletus suitsetamisel, elektriseadmed, küttekolded, lahtise tule kasutamine, hooletus toidu valmistamisel, kulu põletamine, süütamine) - oskab kirjeldada suitsuanduri tööpõhimõtet 	<ul style="list-style-type: none"> - teab ja oskab nimetada vähemalt neli tuleõnnetuste tekkepõhjust (hooletus suitsetamisel, elektriseadmed, küttekolded, lahtise tule kasutamine, hooletus toidu valmistamisel, kulu põletamine, süütamine) - oskab kirjeldada suitsuanduri tööpõhimõtet 	<ul style="list-style-type: none"> - teab ja oskab nimetada vähemalt kuus peamist tuleõnnetuste tekkepõhjust (hooletus suitsetamisel, elektriseadmed, küttekolded, lahtise tule kasutamine, hooletus toidu valmistamisel, kulu põletamine, süütamine) - oskab kirjeldada suitsuanduri tööpõhimõtet,

<ul style="list-style-type: none"> - Oskab kirjeldada kahte peamist tegevust tulekahju puhkemise korral (helista 112, informeeri tulekahjust lähedal olevaid inimesi, võimalusel alusta tulekahju kustutamist enda elu ja tervist ohtu seadmata, ole valmis päästemeeskonna vastuvõtmiseks) - oskab nimetada vähemalt neli esmast tulekustutusvahendit (tulekustuti, tulekustutustekk, kast liivaga, anum veega, oksad, muld, liiv, riided) - teab päästeala infotelefoni numbrit (1524) 	<p>ning paigaldamist</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oskab kirjeldada kolme peamist tegevust tulekahju puhkemise korral (helista 112, informeeri tulekahjust lähedal olevaid inimesi, võimalusel alusta tulekahju kustutamist enda elu ja tervist ohtu seadmata, ole valmis päästemeeskonna vastuvõtmiseks) - oskab nimetada vähemalt kuus esmast tulekustutusvahendit (tulekustuti, tulekustutustekk, kast liivaga, anum veega, oksad, muld, liiv, riided) - teab päästeala infotelefoni numbrit ning nimetab ühe põhjuse sinna helistamiseks (1524; nõu küsimine kodu turvalisemaks muutmiseks, päästemetnike kontaktandmete saamiseks, nõu küsimine kus ja kuidas tuld teha, korstnapühkimisega seotud küsimused) 	<p>paigaldamist ning hooldust</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oskab kirjeldada nelja peamist tegevust tulekahju puhkemise korral (helista 112, informeeri tulekahjust lähedal olevaid inimesi, võimalusel alusta tulekahju kustutamist enda elu ja tervist ohtu seadmata, ole valmis päästemeeskonna vastuvõtmiseks) - oskab nimetada vähemalt kaheksa esmast tulekustutusvahendit (tulekustuti, tulekustutustekk, kast liivaga, anum veega, oksad, muld, liiv, riided) - teab päästeala infotelefoni numbrit ning nimetab kaks põhjust sinna helistamiseks (1524; nõu küsimine kodu turvalisemaks muutmiseks, päästemetnike kontaktandmete saamiseks, nõu küsimine kus ja kuidas tuld teha, korstnapühkimisega seotud küsimused)
---	---	--

HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus		
HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)		
<ul style="list-style-type: none"> - oskab suitsuanduri töökorda seada (suitsuanduri ühendamine patareiga ning kinnitamine aluse külge, kontrollnupule vajutus) - oskab kasutada erinevaid tulekustuteid ning teab nende ohutusnõudeid (haara tulekustuti käepidemest, eemalda splint, lähene põlengule 2-3 meetri kaugusele, arvesta tuule suunda, haara joatoru otsast ja suuna tulekoldesse, vajuta päästik lõpuni, kata põleng kustutusainega) 		
ÕPIVÄLJUND: Teab kuidas õigesti käituda esmaabi osutamiseks		
HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus		
HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)		
<ul style="list-style-type: none"> - Teab mis on stabiilne külgasend ning oskab kannatanut asendisse panna (põlvita kannatanu vöökohta juurde, aseta kannatanu endapoolne käsi peopesa ülespoole tuhara alla või üle pea, kaugemal olev käsi kannatanu rinnale, kaugemal olen jalg kõverda põlvest, võta ühe käega kannatanu kaugemal olevast puusast ja teise käega õlast, keera kannatanu enda poole, korrigeeri asendit) - teab kannatanu esmase ülevaatusse põhimõtteid ja oskab neid teostada (Kas on teadvusel? Kas hingab? Kas on pulss?) 		
ÕPIVÄLJUND: Tunneb erinevaid päästevahendeid		
HINDAMISMEETOD: Kirjalik test		
3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“

<ul style="list-style-type: none"> - Oskab nimetada vähemalt kaks päästja riietuse osa (alusriietus, püksid, jope, saapad, kiivrisukk, kiiver, kindad, tuletõrjevöö) - Oskab nimetada ühe päästetehnika (põhiauto, paakauto, redel/tõstukauto) 	<ul style="list-style-type: none"> - Oskab nimetada vähemalt neli päästja riietuse osa (alusriietus, püksid, jope, saapad, kiivrisukk, kiiver, kindad, tuletõrjevöö) - Oskab nimetada kaks erinevat päästetehnikat (põhiauto, paakauto, redel/tõstukauto) 	<ul style="list-style-type: none"> - Oskab nimetada vähemalt kuus päästja riietuse osa (alusriietus, püksid, jope, saapad, kiivrisukk, kiiver, kindad, tuletõrjevöö) - Oskab nimetada kolm erinevat päästetehnikat (põhiauto, paakauto, redel/tõstukauto)
<p>ÕPIVÄLJUND: Oskab vältida olmetraumasid ning teab esmast käitumist nende tekkimise korral</p>		
<p>HINDAMISMEETOD: Kirjalik test</p>		
<p style="text-align: center;">3 „Rahuldav“</p>	<p style="text-align: center;">4 „Hea“</p>	<p style="text-align: center;">5 „Väga hea“</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Oskab neljast etteantud pildist ära tunda ühe tuleohtliku olukorra ning seda kirjeldada (ülekoormatud pikendusjuhe, katkine elektrijuhe, töötav triikraud triikimislaua peal, vooluvõrgus oleva elektriseadme parandamine) - Tunneb etteantud kuuest etiketist ära ühe ohtliku aine (kuue etiketi võrdlus, millest kolm on ohtlikud ained ja kolm mitte) 	<ul style="list-style-type: none"> - Oskab neljast etteantud pildist ära tunda kaks tuleohtliku olukorda ning neid kirjeldada (ülekoormatud pikendusjuhe, katkine elektrijuhe, töötav triikraud triikimislaua peal, vooluvõrgus oleva elektriseadme parandamine) - Tunneb etteantud kuuest etiketist ära kaks ohtlikku ainet (kuue etiketi võrdlus, millest kolm on ohtlikud ained ja kolm mitte) 	<ul style="list-style-type: none"> - Oskab neljal etteantud pildil ära tunda kõik tuleohtlikud olukorrad ning neid kirjeldada (ülekoormatud pikendusjuhe, katkine elektrijuhe, töötav triikraud triikimislaua peal, vooluvõrgus oleva elektriseadme parandamine) - Tunneb etteantud kuuest etiketist ära kolm ohtlikku ainet (kuue etiketi võrdlus, millest kolm on ohtlikud ained ja kolm mitte)

<p>- teab ohtlike ainete käitlemise nõuetest kahte (kemikaalid tuleb hoida toiduainetest eraldi, kemikaalid tuleb hoida eraldi kapis või ruumis lastele kättesaamatult, mürgiseid aineid ei tohi juhuslikesse kohtadesse peita, mürgiseid aineid ei tohi hoida mitte ettenähtud pakendites nt limonaadipudel)</p> <p>- teab õiget esmaabi andmist vastavalt mürgistuse tekkimise viisile. Lõpetab ühe etteantud lause (sisse hingatud mürgi korral - värske õhu kätte, nahale sattunud kemikaali korral - tuleb maha pesta, suukaudse mürgistuse korral - ei tohi oksendamist esile kutsuda)</p>	<p>- teab ohtlike ainete käitlemise nõuetest kolme (kemikaalid tuleb hoida toiduainetest eraldi, kemikaalid tuleb hoida eraldi kapis või ruumis lastele kättesaamatult, mürgiseid aineid ei tohi juhuslikesse kohtadesse peita, mürgiseid aineid ei tohi hoida mitte ettenähtud pakendites nt limonaadipudel)</p> <p>- teab õiget esmaabi andmist vastavalt mürgistuse tekkimise viisile. Lõpetab kaks etteantud laused (sisse hingatud mürgi korral - värske õhu kätte, nahale sattunud kemikaali korral - tuleb maha pesta, suukaudse mürgistuse korral - ei tohi oksendamist esile kutsuda)</p>	<p>- teab ohtlike ainete käitlemise nõuetest nelja (kemikaalid tuleb hoida toiduainetest eraldi, kemikaalid tuleb hoida eraldi kapis või ruumis lastele kättesaamatult, mürgiseid aineid ei tohi juhuslikesse kohtadesse peita, mürgiseid aineid ei tohi hoida mitte ettenähtud pakendites nt limonaadipudel)</p> <p>- teab õiget esmaabi andmist vastavalt mürgistuse tekkimise viisile. Lõpetab kolm etteantud laused (sisse hingatud mürgi korral - värske õhu kätte, nahale sattunud kemikaali korral - tuleb maha pesta, suukaudse mürgistuse korral - ei tohi oksendamist esile kutsuda)</p>
<p>ÕPIVÄLJUND: Tunneb erinevate veekogude ohte ning teab ohutu käitumise põhireegleid nii ujumisel, kui ka vees hätta sattunud inimese abistamisel</p>		
<p>HINDAMISMEETOD: Kirjalik test ja praktiline ülesanne</p>		

3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“
<ul style="list-style-type: none"> - tunneb loetelust ära ühe olukorra, kuna päästevesti kasutamine on kohustuslik (nt aerupaadiga järvel, mootorpaadiga merel, kanuuga jõel, basseinis, suvel rannas) - oskab kaheksa etteantud asja hulgast valida kaks randa või veekogu äärde minekuks kõige vajalikumat (laetud mobiiltelefon, vesi plastikpudelis, päevituskreem, müts) 	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb loetelust ära kaks olukorda, kuna päästevesti kasutamine on kohustuslik (nt aerupaadiga järvel, mootorpaadiga merel, kanuuga jõel, basseinis, suvel rannas) - Oskab kaheksa etteantud asja hulgast valida kolm randa või veekogu äärde minekuks kõige vajalikumat (laetud mobiiltelefon, vesi plastikpudelis, päevituskreem, müts) 	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb loetelust ära kõik olukorrad, kuna päästevesti kasutamine on kohustuslik (nt aerupaadiga järvel, mootorpaadiga merel, kanuuga jõel, basseinis, suvel rannas) - oskab kaheksa etteantud asja hulgast valida neli randa või veekogu äärde minekuks kõige vajalikumat (laetud mobiiltelefon, vesi plastikpudelis, päevituskreem, müts)
HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus		
HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)		
- Oskab korrektelt päästevesti selga panna (Vali õige suurus, sulge kõik kinnitused ning pinguta need)		
ÕPIVÄLJUND: Teab mis on hädaolukord, oskab käituda suurõnnetuse korral		
HINDAMISMEETOD: Kirjalik test		
3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“

<p>- teab kes kuulutab riigis välja eriolukorra (Vabariigi Valitsus)</p> <p>- oskab nimetada vähemalt kaks peamist loodusest tingitud ohtu maailmas, mis soodustavad õnnetuste teket (maavärinad, orkaanid, tsunamid ehk hiidlained, keeristormid, vulkaanid, rusuvoolud, üleujutused, metsatulekahjud)</p> <p>- teab vähemalt kolm peamist ilmastikunähtu Eestis, mis soodustavad õnnetuste teket (kuivus/põud, kõrge õhutemperatuur, madal õhutemperatuur, rahe, tormid ja rajud, tugevad lumesajud, udu, äike, üleujutused)</p> <p>- teab, kuidas käituda äikese korral ja oskab nimetada kaks tegevust (ei tohi viibida kõrgete</p>	<p>- teab kes kuulutab riigis välja eriolukorra ning nimetab ühe põhjuse (Vabariigi Valitsus, loodusõnnetuse ja katastroofi korral või nakkushaiguse leviku tõkestamiseks)</p> <p>- oskab nimetada vähemalt neli peamist loodusest tingitud ohtu maailmas, mis soodustavad õnnetuste teket (maavärinad, orkaanid, tsunamid ehk hiidlained, keeristormid, vulkaanid, rusuvoolud, üleujutused, metsatulekahjud)</p> <p>- teab vähemalt viis peamist ilmastikunähtu Eestis, mis soodustavad õnnetuste teket (kuivus/põud, kõrge õhutemperatuur, madal õhutemperatuur, rahe, tormid ja rajud, tugevad lumesajud, udu, äike, üleujutused)</p> <p>- teab, kuidas käituda äikese korral ja oskab nimetada kolm tegevust (ei tohi viibida kõrgete</p>	<p>- teab kes kuulutab riigis välja eriolukorra ning nimetab kaks põhjust (Vabariigi Valitsus, loodusõnnetuse ja katastroofi korral või nakkushaiguse leviku tõkestamiseks)</p> <p>- oskab nimetada vähemalt kuus peamist loodusest tingitud ohtu maailmas, mis soodustavad õnnetuste teket (maavärinad, orkaanid, tsunamid ehk hiidlained, keeristormid, vulkaanid, rusuvoolud, üleujutused, metsatulekahjud)</p> <p>- teab vähemalt seitse peamist ilmastikunähtu Eestis, mis soodustavad õnnetuste teket (kuivus/põud, kõrge õhutemperatuur, madal õhutemperatuur, rahe, tormid ja rajud, tugevad lumesajud, udu, äike üleujutused)</p> <p>- teab, kuidas käituda äikese korral ja oskab nimetada kõik tegevused (ei tohi viibida kõrgete</p>
--	---	--

puude ligiduses ega elektri- ja sidemastide läheduses, elektriseadmed tuleb elektrivõrgust välja tõmmata, ei tohi ujuma minna)	puude ligiduses ega elektri- ja sidemastide läheduses, elektriseadmed tuleb elektrivõrgust välja tõmmata, ei tohi ujuma minna)	puude ligiduses ega elektri- ja sidemastide läheduses, elektriseadmed tuleb elektrivõrgust välja tõmmata, ei tohi ujuma minna)
ÕPIVÄLJUND: Oskab vältida liiklusohutlikke olukordi, teab kuidas käituda erinevate liiklusõnnetuste korral		
HINDAMISMEETOD: Kirjalik test		
3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“
<p>- teab kohustuslikku jalgrattavarustust ning oskab märkida neist kolm õigesse kohta pildile (esimene valge tuli/helkur, tagumine punane tuli/helkur, rattakell, töökorras pidur, vähemalt ühe ratta mõlemal küljel kollane või valge helkur)</p> <p>- oskab täita vähemalt kaks lünka ohutu liiklemise reeglite kohta (1. Jalgrattaga sõites on alati kohustuslik kanda <u>kiivrit</u>. 2. Turvavöö tuleb kinnitada nii ees – kui ka <u>tagaistmel</u> 3. Teed ületades on kuldreegliks „ Peatu, Kuula ja</p>	<p>- teab kohustuslikku jalgrattavarustust ning oskab märkida neist neli õigesse kohta pildile (esimene valge tuli/helkur, tagumine punane tuli/helkur, rattakell, töökorras pidur, vähemalt ühe ratta mõlemal küljel kollane või valge helkur)</p> <p>- oskab täita vähemalt neli lünka ohutu liiklemise reeglite kohta (1. Jalgrattaga sõites on alati kohustuslik kanda <u>kiivrit</u>. 2. Turvavöö tuleb kinnitada nii ees – kui ka <u>tagaistmel</u> 3. Teed ületades on kuldreegliks „ Peatu, Kuula ja</p>	<p>- teab kohustuslikku jalgrattavarustust ning oskab märkida kõik õigesse kohta pildile (esimene valge tuli/helkur, tagumine punane tuli/helkur, rattakell, töökorras pidurid, vähemalt ühe ratta mõlemal küljel kollane või valge helkur)</p> <p>- oskab täita vähemalt kuus lünka ohutu liiklemise reeglite kohta (1. Jalgrattaga sõites on alati kohustuslik kanda <u>kiivrit</u>. 2. Turvavöö tuleb kinnitada nii ees – kui ka <u>tagaistmel</u> 3. Teed ületades on kuldreegliks „ Peatu, Kuula ja <u>Vaata</u>“</p>

<p><u>Vaata</u>“ 4. <u>Helkuri</u> kandmine on koustuslik pimedal ja halva nähtavusega ajal. 5. <u>Rohelise</u> fooritulega teed ületades tuleb veenduda, et autojuht on peatunud ja sind märganud. 6. Asulavälistel teedel, kus puudub kõnnitee, peab jalakäija liikuma ainult <u>vasakpoolsel</u> teepeenral. 7. Jalgrattur võib sõiduteel üksi sõita alates <u>10.</u> eluaastast, kui ta tunneb liiklusreegleid ja omab jalgratturi juhiluba. Jalgratturi <u>juhiluba</u> peab kaasas olema kõigil 10-15- aastastel jalgratturitel</p>	<p><u>Vaata</u>“ 4. <u>Helkuri</u> kandmine on koustuslik pimedal ja halva nähtavusega ajal. 5. <u>Rohelise</u> fooritulega teed ületades tuleb veenduda, et autojuht on peatunud ja sind märganud. 6. Asulavälistel teedel, kus puudub kõnnitee, peab jalakäija liikuma ainult <u>vasakpoolsel</u> teepeenral. 7. Jalgrattur võib sõiduteel üksi sõita alates <u>10.</u> eluaastast, kui ta tunneb liiklusreegleid ja omab jalgratturi juhiluba. Jalgratturi <u>juhiluba</u> peab kaasas olema kõigil 10-15- aastastel jalgratturitel</p>	<p>4. <u>Helkuri</u> kandmine on koustuslik pimedal ja halva nähtavusega ajal. 5. <u>Rohelise</u> fooritulega teed ületades tuleb veenduda, et autojuht on peatunud ja sind märganud. 6. Asulavälistel teedel, kus puudub kõnnitee, peab jalakäija liikuma ainult <u>vasakpoolsel</u> teepeenral. 7. Jalgrattur võib sõiduteel üksi sõita alates <u>10.</u> eluaastast, kui ta tunneb liiklusreegleid ja omab jalgratturi juhiluba. Jalgratturi <u>juhiluba</u> peab kaasas olema kõigil 10-15- aastastel jalgratturitel</p>
<p>HINDAMISMEETOD: Kodune ülesanne, praktiline harjutus</p>		
<p>HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - joonistab teekonna jalakäijana kodust kooli/huvikooli ning märgib ära kohad, kus ületab teed. Kirjeldab ohutu teeületamise nõudeid erinevate teeületuskohtade juures - teab mis on valgusfoor , oskab värvilistest ringidest valgusfoori kokku panna ning teab fooritulede värvide tähendust 		
<p>ÕPIVÄLJUND: on tuttav Häirekeskuse tööga ning teab kuidas hädaabinumbrile helistada ja abilistele teed juhatada</p>		
<p>HINDAMISMEETODID: Kirjalik test ja praktiline harjutus</p>		
<p>3 „Rahuldav“</p>	<p>4 „Hea“</p>	<p>5 „Väga hea“</p>

<p>- teab mis on häirekeskuse telefoni number (112)</p> <p>- teab, mis abi saab helistades hädaabinumbrile, nimetab ühe (pääste, politsei, kiirabi)</p>	<p>- teab mis on häirekeskuse telefoni number ja oskab nimetada ühe häirekeskuse ülesande (112, vastata kõnedele ja saata välja abi)</p> <p>- teab, mis abi saab helistades hädaabinumbrile, nimetab kaks (pääste, politsei, kiirabi)</p>	<p>- teab mis on häirekeskuse telefoni number ja oskab nimetada kaks häirekeskuse ülesande (112, vastata kõnedele ja saata välja abi)</p> <p>- teab, mis abi saab helistades hädaabinumbrile, nimetab kolm (pääste, politsei, kiirabi)</p>
<p>HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus</p>		
<p>HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)</p>		
<p>- teab hädaabinumbrit ning oskab sellele helistada ja anda häirekeskuse töötajale vajalikku infot (praktiline harjutus, kus mängitakse läbi 112-te helistamine lähtuvalt etteantud sündmuse legendist, nt tulekahju, vargus, terviserike jms)</p>		
<p>ÕPIVÄLJUND: Omab teadmisi lõhkekehade ohtlikkusest ning esmasest käitumist.</p>		
<p>HINDAMISMEETOD: Kirjalik test</p>		
<p style="text-align: center;">3 „Rahuldav“</p>	<p style="text-align: center;">4 „Hea“</p>	<p style="text-align: center;">5 „Väga hea“</p>
<p>- teab milline on esmane käitumine lõhkekeha leidmise korral ning oskab nimetada neist</p>	<p>- teab milline on esmane käitumine lõhkekeha leidmise korral ning oskab nimetada vähemalt</p>	<p>- teab milline on esmane käitumine lõhkekeha leidmise korral ning oskab nimetada vähemalt</p>

<p>vähemalt kolm (ära puutu, eemaldu leiukohast, teata leiust häirekeskusele, teavita läheduses viibivaid inimesi, ära tee läheduses tuld, ära viska selle pihta esemetega, ära seda uuesti maha mata, märgista leiukoht)</p>	<p>viis (ära puutu, eemaldu leiukohast, teata leiust häirekeskusele, teavita läheduses viibivaid inimesi, ära tee läheduses tuld, ära viska selle pihta esemetega, ära seda uuesti maha mata, märgista leiukoht)</p>	<p>seitse (ära puutu, eemaldu leiukohast, teata leiust häirekeskusele, teavita läheduses viibivaid inimesi, ära tee läheduses tuld, ära viska selle pihta esemetega, ära seda uuesti maha mata, märgista leiukoht)</p>
--	---	---

Lisa 2. Noorpäästja hindamiskriteeriumid lastele vanuses 11-15 aastat

<p>ÕPIVÄLJUND: teab tuleõnnetuste statistikat, oskab kasutada esmaseid tulekustutusvahendeid ning oskab teadlikult käituda tulekahju puhkemise korral, tunneb tuleohutusejärelvalve esmaseid toiminguid</p>		
<p>HINDAMISMEETOD: praktiline harjutus, kirjalik test ja kodune ülesanne</p>		
<p>HINDAMISKRITEERIUMID</p>		
<p>3 „Rahuldav“</p>	<p>4 „Hea“</p>	<p>5 „Väga hea“</p>
<ul style="list-style-type: none"> - teab eelnevate aastate tuleõnnetuste ühte statistilist näitajat (aastal 2016 hukkus tules 39 inimest, peamiseks hukkamise põhjuseks oli hooletus suitsetamisel, inimtekkelisi hoonetulekahjusid oli aastal 2015 rohkem, kui tehnilise tekkepõhjusega) - Oskab kirjeldada kahte peamist tegevust tulekahju puhkemise korral (helista 112, informeereri tulekahjust lähedal olevaid inimesi, võimalusel alusta tulekahju kustutamist enda 	<ul style="list-style-type: none"> - teab eelnevate aastate tuleõnnetuste kahte statistilist näitajat (aastal 2016 hukkus tules 39 inimest, peamiseks hukkamise põhjuseks oli hooletus suitsetamisel, inimtekkelisi hoonetulekahjusid oli aastal 2015 rohkem, kui tehnilise tekkepõhjusega) - Oskab kirjeldada kolme peamist tegevust tulekahju puhkemise korral (helista 112, 	<ul style="list-style-type: none"> - teab eelnevate aastate tuleõnnetuste kolme statistilist näitajat (aastal 2016 hukkus tules 39 inimest, peamiseks hukkamise põhjuseks oli hooletus suitsetamisel, inimtekkelisi hoonetulekahjusid oli aastal 2015 rohkem, kui tehnilise tekkepõhjusega) - Oskab kirjeldada nelja peamist tegevust tulekahju puhkemise korral (helista 112, informeereri tulekahjust lähedal olevaid inimesi, võimalusel alusta tulekahju kustutamist enda elu ja tervist ohtu seadmata, ole valmis

<p>elu ja tervist ohtu seadmata, ole valmis päästemeeskonna vastuvõtmiseks)</p>	<p>informeeri tulekahjust lähedal olevaid inimesi, võimalusel alusta tulekahju kustutamist enda elu ja tervist ohtu seadmata, ole valmis päästemeeskonna vastuvõtmiseks</p>	<p>päästemeeskonna vastuvõtmiseks)</p>
<p>HINDAMISMEETOD: praktiline harjutus, kodune ülesanne</p>		
<p>HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - oskab praktilise harjutuse käigus kasutada korrektselt tulekustutit (haara tulekustuti käepidemest, eemalda splint, lähene põlengule 2-3m kaugusele, arvesta tuulesuunda, haara joatoru otsast ja suuna tulekoldesse, vajuta päästik lõpuni, kata põleng kustutusainega) - oskab praktilise harjutuse käigus kasutada korrektselt tulekustutustekki köögis pliidil toimuva pisipõlengu kustutamisel (eemaldab teki kotist tõmmates kahest aasast enda poole, katab tekiga enda käed ning varjab tekiga näo ja hingamisteed, paigaldab teki põleva objekti peale, lülitab pliidi välja) - teostab kodus tuleohutuskontrolli võttes aluseks Päästeameti kodukülastuse ja tuleohutusosalase nõustamise ankeedi ning analüüsib saadud tulemusi 		
<p>ÕPIVÄLJUND: oskab õigesti käituda elupäästva esmaabi osutamisel</p>		
<p>HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus</p>		
<p>HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil).</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - teab elustamise põhimõtteid ning rakendab neid praktilises harjutuses mannekeenil kahe minuti jooksul (teadvuse kontroll, hingamisteede 		

avamine, hingamise kontroll, õige südamemassaaži rütm, õige käte asend, õige suust suhu hingamine, õige suust suhu hingamise ja kaudse südamemassaaži vahekord 30:2)

ÕPIVÄLJUND: tunneb erinevaid päästevahendeid, oskab ühendada tuletõrjevoolikuid ja armatuuri, siduda sõlmi

HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus

HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil).

- teab, mis on sõlmede erinevad kasutusvõimalused ning oskab siduda **kolm** sõlme (seasõrg, viljapea ja päästesõlm)
- teab päästeriietuse osasid ning oskab end korrektselt riietada **ühe minuti ja 15 sekundi** jooksul.
- teostab korrektselt meeskonna harjutuse käigus põhiliini hargnemise päästeautost. Harjutust korratakse kaks korda, mille käigus meeskonnaliikmed vahetavad harjutuse ülesanded (üks meeskonna liige moodustab tüviliini hargnemise päästeautost hargmikuni ja teine liige tööliini hargmikust kahe vooliku pikkuselt)
- teab päästevarustuse paiknemist autos ning leiab kappidest **neli** juhendaja nimetatud eset

ÕPIVÄLJUND: tunneb ohtlike ainete märgistust ning teab ohutu käitumise põhireegleid

HINDAMISMEETOD: Kirjalik test

<p style="text-align: center;">3 „Rahuldav“</p>	<p style="text-align: center;">4 „Hea“</p>	<p style="text-align: center;">5 „Väga hea“</p>
<ul style="list-style-type: none"> - teab ÜRO ohtlike ainete klassifikatsiooni ning oskab nimetada vähemalt neli põhiklassi (Lõhkeained, gaasid, kergesti süttivad vedelikud, kergesti süttivad tahked ained, oksüdeerivad ained, mürgised ained, radioaktiivsed ained, sööbivad ained, muud ohtlikud ained) - teab vähemalt nelja etteantud piktogrammi tähendust (plahvatav pomm, leek, leek ringi kohal, gaasiballoon, söövitus, pealuu ja ristatud sääreluud, hüüumärk, terviseoht, keskkond) - nimetab ühe tegevuse ohtlike ainetega õnnetuse korral (eemaldu ohtlikust kohast; informeeri häirekeskust; pöördu meditsiiniteenistuse pool, kui puutusid kokku 	<ul style="list-style-type: none"> - teab ÜRO ohtlike ainete klassifikatsiooni ning oskab nimetada vähemalt kuus põhiklassi (Lõhkeained, gaasid, kergesti süttivad vedelikud, kergesti süttivad tahked ained, oksüdeerivad ained, mürgised ained, radioaktiivsed ained, sööbivad ained, muud ohtlikud ained) - teab vähemalt kuue etteantud piktogrammi tähendust (plahvatav pomm, leek, leek ringi kohal, gaasiballoon, söövitus, pealuu ja ristatud sääreluud, hüüumärk, terviseoht, keskkond) - nimetab kaks tegevust ohtlike ainetega õnnetuse korral (eemaldu ohtlikust kohast; informeeri häirekeskust; pöördu meditsiiniteenistuse pool, kui puutusid kokku 	<ul style="list-style-type: none"> - teab ÜRO ohtlike ainete klassifikatsiooni ning oskab nimetada vähemalt kaheksa põhiklassi (Lõhkeained, gaasid, kergesti süttivad vedelikud, kergesti süttivad tahked ained, oksüdeerivad ained, mürgised ained, radioaktiivsed ained, sööbivad ained, muud ohtlikud ained) - teab vähemalt kaheksa etteantud piktogrammi tähendust (plahvatav pomm, leek, leek ringi kohal, gaasiballoon, söövitus, pealuu ja ristatud sääreluud, hüüumärk, terviseoht, keskkond) - nimetab kolm tegevust ohtlike ainetega õnnetuse korral (eemaldu ohtlikust kohast; informeeri häirekeskust; pöördu meditsiiniteenistuse pool, kui puutusid kokku

<p>või hingasid sisse ohtlikku ainet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - teab ohtlike ainete käitlemise nõuetest kahte (kemikaalid tuleb hoida toiduainetest eraldi, kemikaalid tuleb hoida eraldi kapis või ruumis lastele kättesaamatult, mürgiseid aineid ei tohi juhuslikesse kohtadesse peita, mürgiseid aineid ei tohi hoida mitte ettenähtud pakendites nt limonaadipudel) 	<p>või hingasid sisse ohtlikku ainet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - teab ohtlike ainete käitlemise nõuetest kolme (kemikaalid tuleb hoida toiduainetest eraldi, kemikaalid tuleb hoida eraldi kapis või ruumis lastele kättesaamatult, mürgiseid aineid ei tohi juhuslikesse kohtadesse peita, mürgiseid aineid ei tohi hoida mitte ettenähtud pakendites nt limonaadipudel) 	<p>või hingasid sisse ohtlikku ainet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - teab ohtlike ainete käitlemise nõuetest nelja (kemikaalid tuleb hoida toiduainetest eraldi, kemikaalid tuleb hoida eraldi kapis või ruumis lastele kättesaamatult, mürgiseid aineid ei tohi juhuslikesse kohtadesse peita, mürgiseid aineid ei tohi hoida mitte ettenähtud pakendites nt limonaadipudel)
<p>ÕPIVÄLJUND: tunneb erinevate veekogude ohte ning teab ohutu käitumise põhireegleid nii ujumisel, kui ka vees hätta sattunud inimese abistamisel</p>		
<p>HINDAMISMEETOD: Kirjalik test ja praktiline harjutus</p>		
<p>3 „Rahuldav“</p>	<p>4 „Hea“</p>	<p>5 „Väga hea“</p>
<ul style="list-style-type: none"> - nimetab ühe veepäästevahendi (päästerõngas, päästepoi, viskeliin) - oskab nimetada kaks peamist ohtu kolmes 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab kaks veepäästevahendit (päästerõngas, päästepoi, viskeliin) - oskab nimetada kaks peamist ohtu neljas 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab kolm veepäästevahendit (päästerõngas, päästepoi, viskeliin) - oskab nimetada kaks peamist ohtu viies

<p>veekogus (meri – ohtlikud lained, pikk ujumissügavusse mineku tee, teist kallast ei ole näha, soolane vesi, tõusud-mõõnad; järv – läheb kiiresti sügavaks, hüppetornid, põhjas ja kallastel palju ujumist takistavaid veetaimi; jõgi – voolav vesi, sügavuse sõltuvus vihmadest ja lumesulaveest, kärestikud, külm vesi; tiik – mudane põhi, sageli kinni kasvanud, hooldamata tiikides palju erinevaid jäätmekid ja ohtlikke esemeid; bassein – jätab näiliselt turvalise mulje, libedad põrandad, üks ots on hüppamiseks madal, läbipaistev vesi moonutab põhja kaugust)</p> <p>- teab ja oskab nimetada vähemalt neli ohutu käitumise põhireeglit ujumisel (tea oma ujumisostkust; lapsed peavad olema kogu aeg järevalve all; vali ujumiseks ohutu koht; uju kaldaga paralleelselt või kalda suunas; kui</p>	<p>veekogus (meri – ohtlikud lained, pikk ujumissügavusse mineku tee, teist kallast ei ole näha, soolane vesi, tõusud-mõõnad; järv – läheb kiiresti sügavaks, hüppetornid, põhjas ja kallastel palju ujumist takistavaid veetaimi; jõgi – voolav vesi, sügavuse sõltuvus vihmadest ja lumesulaveest, kärestikud, külm vesi; tiik – mudane põhi, sageli kinni kasvanud, hooldamata tiikides palju erinevaid jäätmekid ja ohtlikke esemeid; bassein – jätab näiliselt turvalise mulje, libedad põrandad, üks ots on hüppamiseks madal, läbipaistev vesi moonutab põhja kaugust)</p> <p>- teab ja oskab nimetada vähemalt kuus ohutu käitumise põhireeglit ujumisel (tea oma ujumisostkust; lapsed peavad olema kogu aeg järevalve all; vali ujumiseks ohutu koht; uju kaldaga paralleelselt või kalda suunas; kui</p>	<p>veekogus (meri – ohtlikud lained, pikk ujumissügavusse mineku tee, teist kallast ei ole näha, soolane vesi, tõusud-mõõnad; järv – läheb kiiresti sügavaks, hüppetornid, põhjas ja kallastel palju ujumist takistavaid veetaimi; jõgi – voolav vesi, sügavuse sõltuvus vihmadest ja lumesulaveest, kärestikud, külm vesi; tiik – mudane põhi, sageli kinni kasvanud, hooldamata tiikides palju erinevaid jäätmekid ja ohtlikke esemeid; bassein – jätab näiliselt turvalise mulje, libedad põrandad, üks ots on hüppamiseks madal, läbipaistev vesi moonutab põhja kaugust)</p> <p>- teab ja oskab nimetada vähemalt kaheksa ohutu käitumise põhireeglit ujumisel (tea oma ujumisostkust; lapsed peavad olema kogu aeg järevalve all; vali ujumiseks ohutu koht; uju kaldaga paralleelselt või kalda suunas; kui vees</p>
--	--	--

<p>vees hakkab külm tule välja; kui oled väsinud, tule veest välja; ära mängi vees ohtlikke mängu; ära hüppa tundmatus kohas vette; ära uju täis kõhuga; ära mine vette kui oled alkoholi tarvitanud)</p> <p>- kirjeldab kahte võimalust, kuidas on kõige ohutum abistada kannatanut kaldalt (võimalusel ulata käsi ja tõmba uppuja veest välja; ulata uppujale mõni ese; päästevahendi olemasolul heida see talle ning tõmba kannatanu välja; viska uppujale ükskõik milline ujuv ese, et ta saaks end veepeal hoida Õnnetusjuhtumid ja turvalisus raamat)</p>	<p>vees hakkab külm tule välja; kui oled väsinud, tule veest välja; ära mängi vees ohtlikke mängu; ära hüppa tundmatus kohas vette; ära uju täis kõhuga; ära mine vette kui oled alkoholi tarvitanud)</p> <p>- kirjeldab kolme võimalust, kuidas on kõige ohutum abistada kannatanut kaldalt (võimalusel ulata käsi ja tõmba uppuja veest välja; ulata uppujale mõni ese; päästevahendi olemasolul heida see talle ning tõmba kannatanu välja; viska uppujale ükskõik milline ujuv ese, et ta saaks end veepeal hoida Õnnetusjuhtumid ja turvalisus raamat)</p>	<p>hakkab külm tule välja; kui oled väsinud, tule veest välja; ära mängi vees ohtlikke mängu; ära hüppa tundmatus kohas vette; ära uju täis kõhuga; ära mine vette kui oled alkoholi tarvitanud)</p> <p>- kirjeldab nelja võimalust, kuidas on kõige ohutum abistada kannatanut kaldalt (võimalusel ulata käsi ja tõmba uppuja veest välja; ulata uppujale mõni ese; päästevahendi olemasolul heida see talle ning tõmba kannatanu välja; viska uppujale ükskõik milline ujuv ese, et ta saaks end veepeal hoida Õnnetusjuhtumid ja turvalisus raamat)</p>
<p>HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus</p>		
<p>HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)</p>		
<p>- viskab praktilise harjutuse käigus õigesti päästerõngast ning viskeliini</p>		

ÕPIVÕLJUND: teab kriisireguleerimise olemust, teab mis on hädaolukord, oskab käituda suurõnnetuse korral

HINDAMISMEETOD: Kirjalik test

3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“
<ul style="list-style-type: none">- oskab nimetada kolm aspekti, millest koosneb kriisireguleerimine (hädaolukordade ennetamine, hädaolukordadeks valmistumine, hädaolukordade lahendamine, tagajärgede leevendamine, elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamine Siseministeeriumi koduleht)- teab vähemalt kaks väga kõrge riskiga hädaolukorra võimalust Eestis (ulatuslik merereostus, ulatuslik rannikureostus, ulatuslik keskkonnareostus sisemaal, raskete tagajärgedega laevaõnnetus, epideemia, massiline mürgistus, paljude Eesti elanike elu ja tervist ohustav sündmus välisriigis)	<ul style="list-style-type: none">- oskab nimetada neli aspekti, millest koosneb kriisireguleerimine (hädaolukordade ennetamine, hädaolukordadeks valmistumine, hädaolukordade lahendamine, tagajärgede leevendamine, elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamine Siseministeeriumi koduleht)- teab vähemalt neli väga kõrge riskiga hädaolukorra võimalust Eestis (ulatuslik merereostus, ulatuslik rannikureostus, ulatuslik keskkonnareostus sisemaal, raskete tagajärgedega laevaõnnetus, epideemia, massiline mürgistus, paljude Eesti elanike elu	<ul style="list-style-type: none">- oskab nimetada viis aspekti, millest koosneb kriisireguleerimine (hädaolukordade ennetamine, hädaolukordadeks valmistumine, hädaolukordade lahendamine, tagajärgede leevendamine, elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamine Siseministeeriumi koduleht)- teab vähemalt kuus väga kõrge riskiga hädaolukorra võimalust Eestis (ulatuslik merereostus, ulatuslik rannikureostus, ulatuslik keskkonnareostus sisemaal, raskete tagajärgedega laevaõnnetus, epideemia, massiline mürgistus, paljude Eesti elanike elu

	ja tervist ohustav sündmus välisriigis)	ja tervist ohustav sündmus välisriigis)
ÕPIVÄLJUND: oskab vältida liiklusohutlikke olukordi, teab kuidas käituda erinevate liiklusõnnetuste korral		
HINDAMISMEETOD: Kirjalik test ja praktiline harjutus		
3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“
- teab kuidas käituda liiklusõnnetuse korral ja oskab nimetada vähemalt neli peamist tegevust (õnnetuspaiga ohutuse tagamine; abi kutsumine; võimalusel võtta tulekustuti käeulatusse; kui auto on süttinud, siis tuleb püüda enda elu ohtu seadmata kannatanu sealt kätte saada; kontrollida avariis osalenud inimeste seisundit; kui on olemas kaelalahas ja oskus seda peale panna, siis kasutada seda; pidevalt vestelda kannatanu(te)ga ja sellega kontrollida nende teadvust; peatada verejookse; vajadusel teha elustamist)	- teab kuidas käituda liiklusõnnetuse korral ja oskab nimetada vähemalt kuus peamist tegevust (õnnetuspaiga ohutuse tagamine; abi kutsumine; võimalusel võtta tulekustuti käeulatusse; kui auto on süttinud, siis tuleb püüda enda elu ohtu seadmata kannatanu sealt kätte saada; kontrollida avariis osalenud inimeste seisundit; kui on olemas kaelalahas ja oskus seda peale panna, siis kasutada seda; pidevalt vestelda kannatanu(te)ga ja sellega kontrollida nende teadvust; peatada verejookse; vajadusel teha elustamist)	- teab kuidas käituda liiklusõnnetuse korral ja oskab nimetada vähemalt kaheksa peamist tegevust (õnnetuspaiga ohutuse tagamine; abi kutsumine; võimalusel võtta tulekustuti käeulatusse; kui auto on süttinud, siis tuleb püüda enda elu ohtu seadmata kannatanu sealt kätte saada; kontrollida avariis osalenud inimeste seisundit; kui on olemas kaelalahas ja oskus seda peale panna, siis kasutada seda; pidevalt vestelda kannatanu(te)ga ja sellega kontrollida nende teadvust; peatada verejookse; vajadusel teha elustamist)

HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus		
HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)		
<p>- teab jalgratta kohustuslikku varustust ning kontrollib praktilise harjutuse käigus enne sõitma hakkamist varustuse olemasolu ning vastavust nõuetele (rehvide, pidurite ja signaalkella korrasolek, tulede ja helkurite olemasolu ja vastavus nõuetele)</p> <p>- sooritab praktilise harjutuse käigus jalgratta sõidueeksami kolm harjutust korrektselt (slaalomi sõitmine, sõitmine koridoris, kaheksa-kujundi sõitmine)</p>		
ÕPIVÄLJUND: on tuttav Häirekeskuse tööga ning oskab helistada hädaabinumbrile ja abilistele teed juhatada		
HINDAMISMEETOD: Kirjalik test ning praktiline harjutus		
3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“
<p>- teab mis on häirekeskuse telefoni number (112)</p> <p>- teab, mis abi saab helistades hädaabinumbrile,</p>	<p>- teab mis on häirekeskuse telefoni number ja oskab nimetada ühe häirekeskuse ülesande (112, vastata kõnedele ja saata välja abi)</p> <p>- teab, mis abi saab helistades hädaabinumbrile,</p>	<p>- teab mis on häirekeskuse telefoni number ja oskab nimetada kaks häirekeskuse ülesande (112, vastata kõnedele ja saata välja abi)</p> <p>- teab, mis abi saab helistades hädaabinumbrile,</p>

nimetab ühe (pääste, politsei, kiirabi)	nimetab kaks (pääste, politsei, kiirabi)	nimetab kolm (pääste, politsei, kiirabi)
HINDAMISMEETOD: Praktiline harjutus		
HINDAMISKRITEERIUM: mitteeristav hindamine, (positiivse hinnangu saamise aluseks on väljundi saavutamine lävendi tasandil)		
- teab hädaabinumbrit ning oskab sellele helistada ja anda häirekeskuse töötajale vajalikku infot (praktiline harjutus, kus mängitakse läbi 112-te helistamine lähtuvalt etteantud sündmuse legendist, nt tulekahju, vargus, terviserike jms)		
ÕPIVÄLJUND: omab teadmisi lõhkekehade ohtlikkusest ning esmasest käitumist		
HINDAMISMEETOD: Kirjalik test		
3 „Rahuldav“	4 „Hea“	5 „Väga hea“
- teab milline on esmane käitumine lõhkekeha leidmise korral ning oskab nimetada vähemalt kolm (ära puutu, eemaldu leiukohast, teata leiust häirekeskusele, teavita läheduses viibivaid inimesi, ära tee läheduses tuld, ära viska selle pihta esemetega, ära seda uuesti maha mata, määrgista leiukoht)	- teab milline on esmane käitumine lõhkekeha leidmise korral ning oskab nimetada vähemalt viis (ära puutu, eemaldu leiukohast, teata leiust häirekeskusele, teavita läheduses viibivaid inimesi, ära tee läheduses tuld, ära viska selle pihta esemetega, ära seda uuesti maha mata, määrgista leiukoht)	- teab milline on esmane käitumine lõhkekeha leidmise korral ning oskab nimetada vähemalt seitse (ära puutu, eemaldu leiukohast, teata leiust häirekeskusele, teavita läheduses viibivaid inimesi, ära tee läheduses tuld, ära viska selle pihta esemetega, ära seda uuesti maha mata, määrgista leiukoht)

Lisa 3. Ankeetküsitlus päästeala noorteringide juhendajatele

Ankeetküsitlus I vanusegrupi hindamiskriteeriumite kohta

Lugupeetud päästeala noorteringi juhendaja

Olen Sisekaitseakadeemia Päästekolledži tudeng Sven Raud ja ja analüüsin oma lõputöös hindamiskriteeriumite alusel hindamist päästeala noorteringides. Olen välja töötanud hindamiskriteeriumid lähtudes Ivar Innusaare 2014. aasta lõputöös „Päästeala noorteringide jätkusuutlik koolitusprogramm“ välja toodud hindamiskriteeriumitest. Selleks, et hindamiskriteeriumid oleksid vastavuses ringides õpetatava matejaliga ning Teie ootustega hindamisele, vajan Teiepoolset arvamust ja tagasisidet.

Andmete kogumise viin läbi veebipõhise anonüümse ankeetküsitlusena. Teie hinnanguid ei seostata Teie nimega ning algandmeid ei avalikustata ja uuringu tulemustes kajastuvad vastused ainult üldistatud kujul.

Ankeetküsitlus koosneb suletud küsimustest, kus küsimus on esitatud väitena ning hinnang antakse Likerti 5-palli skaalas ning avatud küsimustest, kus Teil on võimalus kommenteerida olemasolevaid hindamiskriteeriume.

Uuringu vastajateks on kõik päästeala noorteringide juhendajad 2016/2017 õppeaastal. Uuringu viin läbi ajavahemikus 12.aprill – 28.aprill 2017 ja tulemustega saab tutvuda töö avalikustamisel veebis.

Küsitlus on koostatud vanusegrupile 7-10 aastased ja ankeetküsitlus koos hindamiskriteeriumitega on leitav juures olevalt lingilt:
<https://freeonlinesurveys.com/s/WYdgbul8#/0>

Suurimad tänud vastamast

Sven Raud

1. Antud hindamiskriteeriumid on piisavad saavutamaks õpiväljundeid

- 1 – ei nõustu üldse
- 2 – pigem ei nõustu
- 3 – ei oska öelda
- 4 – pigem nõustun
- 5 – nõustun täielikult

2. Antud hindamiseetodid on sobilikud õpiväljundite saavutamiseks

- 1 – ei nõustu üldse
- 2 – pigem ei nõustu
- 3 – ei oska öelda
- 4 – pigem nõustun
- 5 – nõustun täielikult

3. Antud hindamiskriteeriumid on arusaadavalt lahti kirjutatud

- 1 – ei nõustu üldse
- 2 – pigem ei nõustu
- 3 – ei oska öelda
- 4 – pigem nõustun
- 5 – nõustun täielikult

4. Antud õpiväljundite hindamiseks on sobilik kokkuvõttev hindamine

- 1 – ei nõustu üldse
- 2 – pigem ei nõustu
- 3 – ei oska öelda
- 4 – pigem nõustun
- 5 – nõustun täielikult

5. Antud õpiväljundi „Teab kuidas õigesti käituda esmaabi osutamiseks“ hindamiseks on sobilik kujundav hindamine

- 1 – ei nõustu üldse
- 2 – pigem ei nõustu
- 3 – ei oska öelda
- 4 – pigem nõustun
- 5 – nõustun täielikult

Ankeetküsitlus II vanusegrupi hindamiskriteeriumite kohta

Lugupeetud päästeala noorteringi juhendaja

Olen Sisekaitseakadeemia Päästekolledži tudeng Sven Raud ja ja analüüsin oma lõputöös hindamiskriteeriumite alusel hindamist päästeala noorteringides. Olen välja töötanud

hindamiskriteeriumid lähtudes Ivar Innusaare 2014. aasta lõputöös „Päästeala noorteringide jätkusuutlik koolitusprogramm“ välja toodud hindamiskriteeriumitest. Selleks, et hindamiskriteeriumid oleksid vastavuses ringides õpetatava matejaliga ning Teie ootustega hindamisele, vajan Teiepoolset arvamust ja tagasisidet.

Andmete kogumise viin läbi veebipõhise anonüümse ankeetküsitlusena. Teie hinnanguid ei seostata Teie nimega ning algandmeid ei avalikustata ja uuringu tulemustes kajastuvad vastused ainult üldistatud kujul.

Ankeetküsitlus koosneb suletud küsimustest, kus küsimus on esitatud väitena ning hinnang antakse Likerti 5-palli skaalas ning avatud küsimustest, kus Teil on võimalus kommenteerida olemasolevaid hindamiskriteeriume.

Uuringu vastajateks on kõik päästeala noorteringide juhendajad 2016/2017 õppeaastal. Uuringu viin läbi ajavahemikus 12.aprill – 28.aprill 2017 ja tulemustega saab tutvuda töö avalikustamisel veebis.

Küsitlus on koostatud vanusegrupile 11-15 aastased ja ankeetküsitlus koos hindamiskriteeriumitega on leitav juures olevalt lingilt: <https://freeonlinesurveys.com/s/WYdgbul8#/0>

Suurimad tänud vastamast

Sven Raud

1. Antud hindamiskriteeriumid on piisavad saavutamaks õpiväljundeid

- 1 – ei nõustu üldse**
- 2 – pigem ei nõustu**
- 3 – ei oska öelda**
- 4 – pigem nõustun**
- 5 – nõustun täielikult**

2. Antud hindamismeetodid on sobilikud õpiväljundite saavutamiseks

- 1 – ei nõustu üldse**
- 2 – pigem ei nõustu**
- 3 – ei oska öelda**
- 4 – pigem nõustun**
- 5 – nõustun täielikult**

3. Antud hindamiskriteeriumid on arusaadavalt lahti kirjutatud

- 1 – ei nõustu üldse
- 2 – pigem ei nõustu
- 3 – ei oska öelda
- 4 – pigem nõustun
- 5 – nõustun täielikult

4. Antud õpiväljundite hindamiseks on sobilik kokkuvõttev hindamine

- 1 – ei nõustu üldse
- 2 – pigem ei nõustu
- 3 – ei oska öelda
- 4 – pigem nõustun
- 5 – nõustun täielikult

5. Antud õpiväljundid „Teab kuidas õigesti käituda esmaabi osutamiseks“ ning „Tunneb erinevaid päästevahendeid, oskab ühendada tuletõrjevoolikuid ja armatuuri, siduda sõlmi“ hindamiseks on sobilik kujundav hindamine

- 1 – ei nõustu üldse
- 2 – pigem ei nõustu
- 3 – ei oska öelda
- 4 – pigem nõustun
- 5 – nõustun täielikult

Lisa 4. Intervjuu

Lugupeetud päästeala nooreringi koordinaator!

Olen Sisekaitseakadeemia Päästekolledži tudeng Sven Raud ning koostan lõputööd päästeala nooreringide hindamise kohta. Lõputöö sisuks on väljundipõhiste hindamiskriteeriumite väljatöötamine erinevas vanusegrupis noortele võttes aluseks Ivar Innusaare 2014. aastal koostatud lõputöö „Päästeala nooreringide jätkusuutlik koolitusprogramm“. Vajan Teie abi, et teada saada kas väljatöötatud hindamiskriteeriumid on sobilikud ning millised on Teie seisukohad ja ootused päästeala nooreringides osalevate noorte hindamisele.

Tegemist on anonüümse intervjuuga. Teie antud hinnanguid ei seostata Teie nimega ja vastused avaldatakse ainult üldsitatud kujul.

- 1. Kas Teie arvates on hetkel kasutuses olev pääste nooreringide õpitulemuste hindamisjuhend piisav noorte teadmiste kontrollimiseks? Palun põhjendage vastust.**
- 2. Missuguses vanuses noortele sobib Teie arvates olemasolev pääste nooreringide õpitulemuste hindamisjuhend kõige paremini? Palun põhjendage vastust**
- 3. Siin on soovituslikud hindamiskriteeriumid noorte hindamiseks vanusegrupiti. Kuidas hindate hindamiskriteeriumite sobivust vanusegruppides?**
- 4. Kuidas hindate hindamismeetodite sobivust?**
- 5. Kas eristav hindamine oleks sobilik noorte hindamiseks? Palun põhjendage vastust.**
- 6. Millega võiks noori motiveerida lähtuvalt õpitulemustest ning kas seda võiks teha Päästeamet?**
- 7. Mida soovite veel lisada pääste nooreringide hindamise kohta?**